

Ar pascha wissuschehliga Ungsta Keisara wehlescham.

Mahjas Weefis ar pees-
likumeem maffa:
 Ar peesfusticham
 eefschemē:
 Par gadu 3 rbl. — sap.
 1/2 gadu 1 rbl. 60 sap.
 1/4 gadu 1 rbl. — sap.
 Rīgā fanemot:
 Par gadu 2 rbl. — sap.
 1/2 gadu 1 rbl. — sap.
 1/4 gadu 60 sap.
 Ar peesfusticham
 abrsēmē:
 Par gadu 3 rbl. 60 sap.
 1/2 gadu 2 rbl. — sap.
 1/4 gadu 1 rbl. — sap.

Mahjas Weefis.

Politisks un literarisks laikraksts.

Redakcija un eefpedizija
 atrodas Rīgā,
 Genta Bātes grahmata-
 un bilšču-brufatara un
 burto-leehtivē pee Petera
 bafņiņā.
Studinajumi maffā
 8 sap. par weenas lečas
 smaltu rakst rindinu.
Apfellejumi uš Mahjas
Weefis un studinajumi
 subjanti uš schachu abrsē:
 Bz. anekdotio rāleria
 Muses Blacnes, r. Para.
 (Mahj. W. ešped. Rīgā.)

Mahjas Weefis isnaht weenreis nedelā, treschdeenās. — Ar katru numuru isnaht literarisks peelikums un katru mehnesi semkopibas peelikums.

Satura: Laikrakstu pawirschiba. I. — Weefinija. (Turpinajums.)
 — No eefschemē: a) Waldibas leetas. b) Baltijas notikumi. c) No
 jitam Kreenijas pusēm. — No Rīgās. — Grahmata galde. — Rug-
 neeziba. — No abrsēmē. — Kwishe. — Tiegus sinas. — Telegramas.
 — Daschadi raksti: Rahds wahrs par Kubas salu. (Turpinajums.)
 Literariskā Peelikuma: Spehls. (Turpinajums.) —
 Dimpas spehles Oreehija.

Laikrakstu pawirschiba.

I.

Behdeja laika wairat muhsu laikraksts parahdijusches
 fewischki selli un pahrat pawirschi tautsainnezisfi un dabas
 sinatniski raksti, kuri lastajeem, lam truhst pascheem spezi-
 alas iglithibas labda no scheem arodeem war dot toti ne-
 pareisus un greisus wekatus. Laikrakstu redakzija peenahfums
 gan bija us to luhot, ja tam pascham truhst spezialas
 sinaschanas, ka tad wismaf eefustitee raksti nahf leetprateju
 rolās zauri flatischanai, zaur to tās few un lastajeem
 nowehrnu nepareisus, kludainus uflatus. Jau labdas nede-
 las atpalat man nahzās aistradit us labdu breefniigi pa-
 wirschu un nesinatnisku rakstu „Tehwija“, „Schimbrihscham
 apflattischu labdus“, „Deenas Lapas“, „Baltijas Wehstnescha“,
 „Bals“ un „Austruma“ rakstus. „Deenas Lapas“ Nr. 72.
 eewada rakstis „Weltas bailes“ mudschet mudsch no nesinatniskem
 apgalwojumeem un fantastiskem murgeem. Ja nu warbuht
 ari pascham rakstijam, jeb pareisati satot fakopotajam (jo
 rakstis isnemts gandrihs wahrdu pa wahrdam ij labdam ne-
 sinatniskam Wahju broschuram) nebija til daudis sinascha-
 nas, nojehgt tur isfazito domu nepareisibu, tad redakzija
 gan bija wairat jau manas. Peewedischu labdus teitumus,
 „Daudis ir to, gan praktisku semkopju, gan sinatneetu, kas
 itin nopeetni apgalwo, ka drihs atnahschot laiks, kur muhsu
 seme buhshot, „libds nabadsiba“ isuhkta un neta wairs
 neisdoschot. Tad wiseem gals liht.“ Waj „Deenas
 Lapas“ mineta raksta fastahditajs newaretu labdu tabdu
 sinatneetu waj praktisku semkopi pee wahrdā faukt, kas
 tagad wehl tamlibdsfigas mulkibas apgalwo? Peewestais
 teitums, pa datai bereja gadu simteni, ja daudis pusfimis
 gabus atpalat, bet tagad tas ar tabdu isleitumu grib atgruhst
 walā walejas durwis, jo sinatneets un praktisks semkopis,
 kas tamlibdsfigas leetas apgalwojis, metejams pagatne un
 ne wairs tagadne.

Daschadi raksti.

Rahds wahrs par Kubas salu.

Ro A. Wintera.
 (Turpinajums.)

Bet nu peegreesfimees atkal muhsu zigareem. Ko-
 lumbus un wina pawadoni newareja ne nobeichneetes, tad tee
 us Kubas salas un zitur redjeja, ka tureenes eefshwotaji
 fatina schahwetas lapas, eebahsa weenu galu mutē, otru
 aisdedsinaja un tad wilka duhmus eefschā un puhta atkal
 abra. To laitu rakstneeti, la peemehram Bartolomeo de
 las Casas un Gonzolo Hernandez de Oviedo tehlo plaschi
 jo plaschi scho smehelescham. Bet ne tikween zigari, ari
 pihpe ir ehklusis no Kubas salas. Wezu laitu Kubeeschu
 pihpēt ešot bijuschi diwi sari, jo pihpi bahsufchi newis
 mutē, bet — deguna. Behz 2—3 reifigas duhmu eewill-
 schanas jau smeheletaji trihtot apreibuschi gar semi. To
 fewas tad nesot winaus eefschā — buhdās, nogulet un no-
 sapnot reibuli. Slimigeem un truhzigatee Spaneeschi, gribe-
 dami us labdu laitu ari sawas behdas aismirsi, sabluschchi
 Kubeeschem palat darit un — apreibuschi ari. No tureenes
 tad nu abri ween tabatas leetoschana isplatijas pa wifu
 wezo pasauli. Wispirms gan ka sahles. Ta peem. Spa-
 nijas apteekās netrucha nelad — tabatas. Drihs sabta
 smehtet wisa plascha pasaulē — nabaga Indees, la Dr.
 Kayles uofahsta, ikruschinaja seme zauruminu, eebhra tani
 tabatu, aisdedsinaja to, weda no schi masa ugustkura
 masu sanaliti druzjin atplata, nolikas garschlanus un
 suhza tad, taismi ij paschas seme mahmulinas truhst faldos
 apreibinoschos duhmus. Lepnaki un paschapsinigi jau
 rihlojas Luchi, Berseeschchi un Arabeeschchi, saldus duhmiaus
 zaur smarshotu ubbeni zauri wilbdami. Un tad pee mums
 pascheem — zil daudis un daschadas ir muhsu „kullites“,
 „kattenes“ un leelas „goda pihpes“, zil leela iswehle ir

„Ja salihdsinam Eiropas Kreewiju ar Wahziju, tad
 isnahsi, ka Kreewija waretu dshwot 475 milj. eefshwotaju.
 Eiropas Kreewija dshwot 1000 us □ juhdses, Saksija
 11,000. Ja Eiropas Kreewija buhtu us □ juhdses til-
 daudis zilweku, zil Saksija, tad tur waretu dshwot 1000 milj.,
 lamehr schimbrihscham us wifas seme lodes til 1500 mil-
 joni.“ Ta apgalwo raksta fakopotajs. — Ja pawifam to
 salihdsina, tad wajaga ari ustradit starpibas un daschadibas
 stary salihdsinamam leetam — scho pamata likumu rakstijās
 gluschchi aismirsis.

Kreewija wifa seemeta data sablot no 60 seemeta pla-
 tuma grada drehgni wehfa klimata deht labibas audfeschana
 naw eefpehama, zaur to attriht nost wismaf 1/4, Eiropas
 Kreewijas, ari to gabalu klimats, kas tablaki us deewideem
 naw nebuht wehl til isdewigs la Wahzijas waj Saksijas,
 — stepeš, kas pret rihteem no Wolgas issteepjas pahreet
 Astralanas gubernā smiltis apgalalds ar nepeeteefschu leetu,
 kur ari semkopiba ihsti naw eefpehama. Bet kas nu rakstijam
 datas gar tabdeem neeteem ka klimatologija un semeš
 derigums — tas redjeis us kartes diwas semeš blafus,
 laisch tuhli walā salihdsinajums. — Pee peemineā teituma
 tas wehl peebisti: „Un kur nu wehl Afijas Kreewija!
 Betotaji, kas Sibiriju pehtijuschchi, stahsta, ka pat Sibirijas
 seemelōs palaitam usplautstot tibri apbrihnojama augu
 dshwot.“ Ta til wareja par Sibiriju rakstij pagahjuschā
 gadu simteni. — Schimbrihscham Sibirija ir wofela rinda
 meteorologisku staziju, kas dod pareisatu bildi par klimatu
 neta labdi pawirschi zetneeki un ari semeš derigums deefgan
 ihli ispehtis. Schee pehtijumi mums Sibiriju nostahda
 zitada gaisma. Behz ofizielā m sinam (no sinantschu
 ministrijas 1893. gada isdota grahmata „Сибирь и Бессу-
 рная Сибирская жерханая допора“) wifa Sibirija,
 eefkattot ir Amura apgalalu un Septinauju widu, apmeh-
 ram 100 miljonu dezetinu (20,000 □ juhdschu)
 semkopibai (labibas audfeschana) derigas semeš; preš seeme-
 leem issteepjas mechi, kur klimats wasara par wehfu (wa-
 faras salnas), deenwidōs atkal pahrat maj leetus. Ta tad
 no wifas leelas Sibirijas apmehram til ischetripa-
 dešmitā data deriga semkopibai — un ari schaja, deri-
 gaja apgalala klimats newar nebuht lihdsinatees Walar-
 Eiropas klimatam. Sibirija schad un tad wisur atgadisees
 wasaras salnas, kas nomaitā labibu. Ir gan ari apga-
 balōs, kas tablaki us seemeteem, Sibirijas mecha apgaba-

lōs sehta labiba, bet ta til daudis maj isdodas par wairat
 gadeem reis. Paschos Sibirijas seemelōs turprehtim issteepjas
 til tundras, torfa purwi, kur labdreis reti fildās wasaras
 gan usaug drufftu sahle un nabadsigi pahriteel reti seemeta
 breefchi. Wehl bespamatigals, la par Sibiriju „Deenas
 Lapas“ rakstijata apgalwojums, ka Skandinawija waretu
 dshwot leels jo leels zilweku pulks. Skandinawijas leelala
 data fastahw ij kailam klintim un neaugligam, pahrat weh-
 sam tundram — un kur wegetazija (augu walstis) eefpeh-
 jama, tur aug wehfaōs apgalalds sfuju toki, bet ne labiba.
 Labibas audfeschana iplirigi deriga knapi peeltā data no
 Skandinawijas.

Par Ameriku runajot rakstijateš eebisti, ka wajagot
 daudis miljonu kauschu, kas tur dibinatu kolonijas un sahku
 smelt is scheem Amerikas bagateem awoteem. Wibus un
 Deenwidus-Amerika, ta kas sata, ešot simts tuhstoscheem
 □ juhdschu brihwā! Brijums, ka tagad „Deenas Lapa“ sabl
 atihst koloniju swaru, bet lai paleek, pat isleikums, ka tur simts
 tuhstoschu □ juhdschu brihwā par fewi nemot jau pareis, tas
 ahkis tifat tas, trihs zeturdafas no scheem apgabaleem pahrat
 karsta klimata deht newar Eiropeschchi buht ne semkopi ne
 ari wispahri labdu gruhstaku darbu strahdataji. Eiropes-
 scheem klimata sinā pilnigi deriga til Deenwidus-Braslija,
 Urugwaja, Argentina, Paragwaja un Tschile, bet ari Ar-
 gentina un Tschile daudis waj nu pahrat kalnainu waj
 pahrat faufu apgalalu, ta ka pa wifu Deenwidus-Ameriku
 sanahks wisleelais labdas 30,000 □ juhdses semkopibai
 derigas semeš, tur war nomestees Eiropeschchi. Rahds raksta
 „weltas bailes“ tablaki teitums stan: „Ekonoms Kerijs
 apredhnajis, ka 360 juhdses gara Orinoto upes leja ween
 warot isdot is sawa klehpa til daudis usturas lihdsjektu, ka
 wifa zilweze waretu no teem ween dshwot.“ Nu, nabaga
 Kerijs rakstija gabus feschdesmit apatak, tad wehl wal-
 bija toti fantastiski eefkati par tropu semju (karstu semeš
 strehtu) auglibu un bej tam Kerijs nelad pat naw redseis
 Orinoto leju. Wifa Orinoto leja eenem ap 20,000 □
 juhdschu leetu semeš apgalalu, kur pee mahstligas apuhdeno-
 schanas eetaisem, ne sem tagadejeem apstahteem, kas
 (mahstliga apuhdenoschana) ne wisur eefpehama, waretu
 dshwot wisleelais tildaudis zilweku zil Etropa (ap 350
 milj), bet nelad ne til daudis zil wifa pasaulē. Wehl
 fantastiskati ir rakstijata tablaki apgalwojumi. „Semeš
 gabals, uš kura aug bananas toki, deb 133 reis til daudis

wifadeem muntschuteem, tabakas makeem un schauza-
 nam dosem!! Tabaku smehele wisur, zilwezes leelala data.
 Ta peemehram dshesjzetu wilzeendōs ir til maj wagonu
 preelch „nesmehetajeem“ atstahti. Un labdu karu agraki
 weda pret smeheletajeem! Gan laizigee waldeneeki sodija
 smehetajus ar degunu isgraihscham, gan ausu nogreescham,
 gan tabakas smeheleschanas aiseegschanas likumu pahrlahp-
 schanu peelihdsinaja (Schweizija) — laulibas pahrlahp-
 schanai, gan ari widus laitu wiswarenalais pasaulēs
 „lungs“, pawests, draudeja ar saweem lahsteem. Bet wifis
 tas neta nelihdsjeja! Aiseegti augti ir toti gahrbi. —

Muhsu Baltija tabakas smeheleschana buhs laitam gan
 eeweeufes pa 30 gadu kara laitu is Wahzijas, uš tureeni
 to atkal bij atweduschchi Angtu saldati, kuras karalis suthija
 lahdam sawam draugam palihgā. J. f. Sivers doma, ka
 to peerahdot wehl usglabajees Igaunu wahrs „pibo joma“,
 kas ešot Wahju weza smeheleschanas nosautuma „Pfeife
 trinken“, „pihpi dšert“ tulsojums. Laikrakstā „Das Inland“
 1855. g. Nr. 49, teel ari peewesta labda Latvju mihla:
 „gata jep podā, fula werd eefmā“, kura peerahdot, ka
 agraki ir muhsu fentichi ir apshmejuschchi pihpes kuhpina-
 schanu ar pihpes dšeršanu = Pfeife trinken.

Gelam apluhlojam Kubas otru jo eewehrojumu raschu
 — zuturu, grihu wehl ihfi peeminet, ka wifis naw selts,
 kas spidd, jeb ari ziteem wahrdēem, ka ne wifis „Sawanas
 zigari“ teel ij Kubas salas tabakas pagatawoti. Tilpat
 daudis tabakas, zil stuba rascho, tur eewed no zitureenes,
 isstrahda tureenes jabrifas un — laisch par „ihsteem“ un
 „it ihsteem“ zigareem „tautās“.

Ka latram bruneneetam saws wapens, latrai firmai
 sawa schilte, ta ari latrai walstij saws karogs, latrai semei
 labds fewischki preelchmeets, kas to mums dara pasihstamu.
 Ta peemehram Kubas salu pasihst wifa pasaulē zaur winaus
 raschojumeem, tabaku, zuturu un kafeju. Par tabaku jau

esam runajuschchi, tabehk mums atleel wehl til „saldās“ un
 ihpashchi dalkajam dšimumam patihlamās leetas, ka zuturs
 un kafeja.

Ka daudis un daschadi Amerika eewetojuscheschē derigi
 stahdi, ta ari zutura needre bija jau preelch labdeem 2000
 gadeem wezēja pasaulē pasihstama. Kineeschchi pratuschi wimu,
 zuturu jau rafinet, jo no ta teel ka no krislala runaks.
 Wina ihstā dšimtene bija Indija, no tureenes tas Theo-
 phrasta laika tika ta „Indijas sahls“ us Eiropu pahrewesta.
 Jau Plinius (dšim. 23. gada pehz Kristus) apraksta zutura
 leetoscham.

Portugaleeschchi Indija pirta scho nepasihstamo saldo
 sulu, turedami winau par medu. Eklat zaur Arabeem Etro-
 peeschchi eepasinas ar zutura needrem, kuras papreelch audf-
 naja Egipte, tad Siglisa, wehlat ari Spanija un Italsja.
 Behz tam schis stahds tita pahrewests us Madeiras un Ka-
 narijas salam, wehlat us Ameriku. Behdeja laika nu gan
 beeschu zuturs pasaulēs tirgu stipri nomahz zutura needru
 zuturu. Beeschu zutura 1894. gada tita pawifam raschots
 ap 290 miljonu pudu, zutura needru zutura tital ap 210
 miljonu pudu.

Kas nu atteezas fewischki us Kubas salas zutura raschu,
 tad „Mahjas Weefa Wehneschraksta“ scho gada 3. burtnija
 atromam Dr. phil. K. Ballofcha raksta „Pasaulēs rascha
 un patehrejumi“ fefoschās sinas: „No wisam tropu semtem
 needru zutura wiswairat rascho isfeschana Kubas sala.
 Sche raschoja jau 1873. gada ap 50 miljonu pudu zutura.
 Wehlat zutura raschas daudsums masinajas. 1888. gada
 zutura rascha bija wairs tital 32 miljonu pudu leela, bet
 1893. un 1894. g. ta atkal pazehlas us 60 lihds 65 milj.
 pudu; tabda sinā tad Kubas sala zutura raschas sinā pah-
 pshje Austriju, Kreewiju un Franzija, tital Wahzija
 rascho wairat zutura neta Kubas sala. Ari zutura ap-
 strahdaschanas sinā Kubas sala eenem pirmo weetu.

barības weelu, tā tīpat leels jemes gabals, uš kura aug hveeschl. Pēc šo teikuma deemschehl nofeedses zittahrt slawenais dabas pehtneeks Humboldts, kas, tā rahdas, slifts rehtinatājs buhdams nehmis wehrā til bananu daudsumu sem wišs ijdewigateem apstahfkeem un hveeschu daudsumu sem wisneisidewigateem, lamehr bananu barības spehls pateefibā lihdsinas lartupeleem, un neveenam semtopiam tātšhu nenahls prahtā apgalwot, ka lartupeli waj rahzeni desmit reises wehrtigaki par hveeschkeem, tad to swars uš ta pašča semes gabala tildauds reis leelafs. Zaur Humboldta autoritati peeminetais isteikumš pahrgahjls ir daudjās stolas geografijās, is turām tas gan pehdejōs gadu desmitōs sahltis isflaut. — Kas daudjmas eepafinees ar plashakām geografijs grahmatam, waj pat tika palafijis par scho (bananu) stahdu konwersāzijas wahrdnizu (peemehrām Meyera waj Brothausa) jaunafōs isdewumus, tas finās, ka Humboldta apgalwojums gluschi nepareiss un ka bananu rahchiba tā daudjuma la barības spehta sinā nezil nepahrpehi muhsu lartupeelus. Bet „Deenas Lapas“ rahltitājs ir nepastatijees finatnu grahmatās fantāse tahlat: „Zit graudu isaug no kaut lahdas labības, tas attarajas no tam, kur un tā ta aug. Deenwidōs rihfs dod 80—100 graudu, maijs 250 lihds 300. Uš Filipinu salam rihfa nereti isnahlot lihds 400 graudu.“ Kas pats apstahltis deenwidōs jemes ar walejam azim, waj pat til palafijis kautzil nopeetnafas mahzibas grahmatas par deenwidōs augu rahchibu, tas finās, ka leelajam graudu isnahlumam deenwidōs tika ta nofihme, ka tas aistaupa sehflu, bet ne muhscham ne, ka tur uš tīpat leela semes gabala isaug til un til daudš wairaf. Pat jau Deenwidōs-streewija hveeschus sehj pus ween til beechi ka pee mums, skautahja wehl stipri rešchaki, pee lam tad „40-tais“ waj pat „fintais“ grauds nenofihme pawifjam nelo sehwischtu, bet to pašču, ko pee mums desmitais waj diwidemstais grauds. Kas uš maihu (kukurufu, Luru-hweeschkeem) atteezas, tad to jau Deenwidōs-Eiropā issehj til apmehrām weenu puhru uš 10 puhra weetam, troyās (larito semju strehdōs) wehl rešchak; gluschi tas pats ar rihfu. Deenwidōs gandrihs katris issehchais grauds uhdihgt, lamehr pee mums leela leelais wairums eet bojā, bet telpas un barības weelu sem deenwidōs tahču tika apmehrām tīpat daudš tā seemetās. Ka Seemet-Amerika waretu ushuret 20 reises wairaf zilwehu neta tagad, Kanada pat fints reises, ka „Deenas Lapas“ rahltitājs stahla, finams nepeerahditis „bleks“. Kai daudjmas pareis nosinatu, tā ar scho leetu stahw, wajaga drufu palauh preepeht un pahrehtinat un nelahst wis uš flū gahfu gluschi nesinatnistus apgalwojumus waiā. Mehš gan waram schimbrihscham fazit, ka wehl war toti daudš ko pahrlabot, ka ir eespehjamš art wairaf zilweleem ushuretees wezajās kulturalas semes, bet ja gribam noteikt lamehr, tad wispirms daudjmas nopeetnaki japamahzās finatnes, japhadomā un japarehtina. Bet tam ar teoriju ween wehl nepeeteel. — Gruhtatais jautajums ir issehkt, lahda jeta pee pahrlabojumeem tift. Ja-aphdomā ar, waj zilwehu tagadeja neattihstiba, leela lauchju pulla nesaprahbtiga, pa reisei launā daba kaus pawifjam drihsalā nahlotnē tam labalam usplaut, jo zaurmehra zilwehu patmihliba un egoifms (pahslabuma melleschana) ir wehl til stipri sadshwes fatotori, ka laudis nereti toti gruhthi peedabut pee wispahribai leetderigeem mehreem. Istenibā tas, kas eespehjamš tika

tīstahthi, zil nezeesch to pašču labums, un tam majleet ween labaki eet, ka otram, tas palafiam negribes no fawdas lablahjības neta seedot. Itin wisus zilwehus apmeerinat, finams, nefad nebūhs eespehjamš, bet ari tildaudseem istapt, ka buhtu eespehjamā sehnuiga tahlat attihstiba, wisai gruhthi usdewums. Bet muhsu „falee sehni“ grib spreeht par wisu un noteikt wisu pat be eepreefsehjas daudš mas pamatigafas eepafihschanas ar tautas fainneezības un produhzijas (rahschochanas) teorijam — tika lahdas pawifschas brochuras palafihschaki. Tas tahču par tratu!

Abesinija.

Milšu armiju uš lara laula ar ushuras lihdsfekteem preeleofschā mehra ir wispahri toti gruhthi apghadat un Abesinijā sehj gruhthiba it sehwischtī fahjhtama, tadeht la sche newis ween diehszefu naw, bet ari jehi un tiliti ir til wahrdā pehz ween pahsthami. Un sche nu nahš Abesinee-schu seeweetes tehwijai gruhthōs laifōs pahlhgā. Tuhstfōschkeem semato kareiwju seewas pawada fawus wihrus, nehdamas wahramos traufus, grahpifschus, katlinus, ahdas maifinus; tas wed paščas ar labības maifseem apfraftos firgus un ehfelus un jep maifi. Augstmani „zeentigās“ jahj lihds uš ehfeleem sehdedamas atschegarnistī un aisseghschas ar beehu plihwuru. Bet weentahfchās duhschigās seeweetes lehgera weerā nonahlot dodas ar faweeem traufseem tuhlti uddenim palaf, mefle malku, lai uguni eesurtu — ar wahrdū safot, pahldj zil spehdamas un dala wisus lara gruhthumus lihds ar faweeem wihreem un brahteem, lopdamas tos tad tee flimi un eewainoti. Zeen taitteetes, waj tas naw wairaf neta „scharpijas“ pluhlat un brahnu gabalus preefch eewainoteem schubt?

Waldstinoschi, pat schausnigi wajaga buht scho 80 lihds 100 tuhstfōschu leelo Menelika armiju redset, kura la mifhu lawina fahpeeda 15 tuhstfōschu saldatu leelo Italeeschu lara spehlu. Lai apdomajam tift schahdu 100 tuhstfōschu zilwehu leelu ghjeenu! Weselu juhdsi plats un 2—3 juhdses garšā seepjas sehls nudselis fawā neaprahstama raibuma un krahfu bagatibā. Wifseem papreefchu jahj pats negufs uš bagatigi ar fihdu un feltu rotata firga, tad, drufin at-tahlatu keisareene fawa saldatu un eimtu pulzina widū, eerinufes tuwu peggutofschā flū samta mehstet, kas bagatigi ar sudrabu issehchitš un ar maseem selta un sudraba pulstienisdeem isrotats. Pats wihreischigais negufs tehrijas tāpat tā wisneezigafais wina pawalstneets, tika swinigds atghadijums tas usgehrb fawu bagatigi ar feltu rotato bruhna fihda swahetu un ar selta tantem issehchitšas bilfas; pahri par teem teel pahrgehrēts melns fihda mehstet ar gahchi sarlanu oderi. Galwu aptin balts fihda lalats un rotā teel turets sarlanas fihda schirmis, pee keisara goda fihnem peederoschs.

Keisara augstalee walts wihri ir swinigds atghadijums tīpat krahschni tehrti gan flās, gan dsheltenās, gan stih-painās fihda drahnās. Ap laltu teel apnemas dashchadas rotas leetas, uš muguras teel ushweests „krahgs“ no lauwas ahdas, pee kura karajas fligani-dshelteni fihda isrotajumi. Ap galwu ari redsamās fihda drahnas dashchachadas krahjās.

Leelās kaujās mehds wisas keisarihlās nofihmes usgehrbt weenam no ras'eem waj ziteem wisaugstakeem eered-

neem, lai „Salamana swaiditais“ negufs pats netittu no eenaidneela pamanits un paliftu neaiflahrts. Bet tomeh negufs Jahnis leita kaujā ar Mahdisteem Kalabātā pee Metamas 1889. gada 7. un 8. martā.

Wis schahds lara ghjeens fastahw no raibu raibeem slateem: sche redš wihneeku uš ehfeta jahjam, tam selo wina aplahpotaji un wehigi nesdami ta mantibu, tad nahš „noschmulefōs“ uswahlōs tehrijuschees garidneeki un muhli, tad saldati, nastu nejeji, tad redš gan wezas, gan jaunās saldatu seewas, ar uš galwas usbahsteem ehdeena latlineem un ziteem daitteem uš muguras sakrauteem.

Tad redsam leelu garu rindu flims un eewainoto, kuras nes noswihdufchi kareiwji uš weegli taithtam nestawem. Starp teem maifas dsheltes flehgti wangeneeki un polstifse nofeedsneeki. Weenam no pehdejeem tufse nozirsa lahja, otram rota, treščajam atkal zits lahds lozektis.

Kara ghjeena widū pamanam augstalo galma garidneeku jeh etšhegu baltā apgehrbā ar tahdu pat turbann. Tam selo lahds pusduzis zitu augstafu preefsem. Tad nahš muhli gan ahdas, gan rupjās bruhnās drehbēs tehrijuschees. Leelakai dakai no teem ir sehwehu-dsheltenas jepures galwā. Kam tift ween eespehjamš, tas nes muhju wehdehli lihds.

Kahda neaprahstami raiba dshuwe walda no rihreem, milšu lehgerim zefotees! No needrem un sahles usstahstās semās saldatu „teltnas“ teel aishedshinatās, un noder pima brokasta fagatawofschana. Tika pašča negufa, generalu, wihneeku un zitu leelmanu telts teel saliktas. Negufa telts mehds buht pa leelakai dakai no sarlanas drehbēs un teel anween uš lahda palafnina jelta. Tas burwis iswee weenmeh uš to puhi, uš kura lara ghjeens dodas. Keisarihl telthi pretim pazefas bahzijas telts, tad keisareenes un augstalo lara wadonu telts. Ghjjeenam lehgeri atstahlot paleet atpafat dashchachadi daitri: dufschkeem nosprahgufchu lopu un putnu. Wis Abesinee-schu lara ghjeena jehsch ir pahrpildits ar schahdam un tam lihdsflgam „atleekam“. Seeli pulki krahfu, wahru un zitu putnu, ka ari mešcha funu un hijenu selo kara pullam no tahleenes, lai pehdejam zilwelam aisejt kristu lahrtigi uš laupijumu.

Ko nu spehj waj par „wajadshgn atcon“, ko gan wald lihdsi sehwischtā galwenam pullam setojofschā nodala, kura dhen ari leelus pullus ragu lopu preefch lauschanas lihds.

Bet zitadi Abesineets mehdsot buht wehdehligs pret faweeem eenaidneeleem: schai finā wina „Afrikas daba“ pahriwar kristigās tizibas mahzibas. Kreewu, Italeeschu, Wahju, Franfichu, Anglu u. z. laikaksti fino, ka pee negufa meera farunu beht suhtitais majors Salza esot uš laujās laula redsejis daudseem lihkeem lozektus, rotas un lahjas nozirstas. Tas finams buhs padarits, lamehr te wehl bija dshwi.

Un tomeh ka jau minets kristigā tiziba Abesinijā jau 336. gada pehz Kristus dshmschanas eewesta. Mineta gaba uš scho sem atlihda dhot tirtotaji Trumentijs un Aldehrij, kuri bija laimigi ihglahbuschees tugim boja esot. Pirmais no wineem tika sche drihs no Aethlandreinjās peltiacka par wihsbifkapu ezelts un zentās ar labam selnem kristlgo tizibu isplait.

Agrakais Schoas apgabala pahrwaldneeks, tagadejais negufs Meneliks II. atwahina fawu zilti no pašča Salamana. Proteet bibelē mineta karaleene Saba esot biju

is Abesinijas. Is winas zeemofschanas pee Salamana un sadraudsehchanas ar to esot radees pehzpahjejs, kuru nosaukufchi par Meneliku. Schis nu dibinajis pehz lahda wezu weza Abesinijas manufstrijā finam Abesinijā sehwischtī Traeku koloniju, kuras waldneeks tas bijis. No wina tad ari zehlfsees Schoas pahrwaldneeku gimene. Pate Saba isdewufe ukumu, ka par waldneeku pehz winas nahwes war tika wihreets tift. Ar wiszeetako stingribu tizis fahs flams eewehrots. Wisas prinzejes nobshwojufschas fawu muhschu pilnigā wangneezibā, lai tift tam nebahthi prahti mehginat uš trona nahst.

Zit no schis „Salamana zitts“ ir pateefības un jil teikas, to finams newar noteikt, bet tas gan ir peerahditis, ka Israela tizibas eerafschas jau fima senatne ir bijufsch Abesinijā pahsthamas.

No Abesinijas wehstures naw nefas zil nezt eewehrojams minams. Schi tautina ir dshwojufse tahlu fawu no kulturalas tautām pate fawu dshwi. Tika jaunalee laifi, kur Eiropā tautam palika par daudš schauri pašču mahjās un kur tee derdas ar Afrikas dshkums eescha, tika muhsu deenas neta mums wehltis par scho fawā flū jo eewehrojamo tautu.

Abesinija ir apmehrām 500,000 swadrat-kilometru leela (1 kilometris = 1/10 werstis). Sedshwotaju tami ir lahdi 4—5 miljoni. Wina wispahri mehds behwet par „Afrikas Schweiziju“. Augstee laini sche stahwu noslith peht Sarfano juhtu. Semes puse tee beidšas wairakās pahlāp. Zefotaji newar beigt slawet scho „Afrikas Alpu“ jautumu. Dshchena un zehla sche parahdas daba zilweka azim. Plo schos talnu lihdsenumus lshkumu lokumeem fahschet dshlas, breefmigas alfas un spraugas. Negaihs mehds sche beehit ween plosttees, daudfreif tas usnah it negardot un nemanot. Debes atwer fawus wahrtus, leetus lihdi tā ar sponeem ghsts, pastarpam atflan leelgabala schahweeneem fl-

Zutura needru eewahschana noteel wairaf rei no weena stahdijuma. Jo wairaf tuwojas ptaujas laifs, jo fawufas paleel zutura needru lapas, jo wairaf ir jafarga druwas, ka uguns netittu slahst. Ja stipri istaltufscham zutura needru laulam peeteel uguns un sahst degt istaltufschas lapas, tad no dshschanas gruhthi ko domat: wifa druwa lihdsinajas maj azumiehdōs miflgai uguns jubrai. No ta waram redset, zil tur weegli dumpineekem postu semi!

Pate zutura needru ptauja fawā finā lihdsinas muhsu pahsthamajam linu tallam. Gruhtais darbs teel padarits ar wisleelako jautribu, dshedot un jolojotees, jo pehz beigta darba wisus fagaiba kreetna un bagatiga maltite. Pee darba peedalas wif, jauni un wezi, leeli un masi. Ne-weens newehlas mahjā palift. Pats lungs, kas warbuht zitadi pilsehthā ween dshwo, eeronas pa ptaujas laifu, lai zaur fawu slahthuhthi ushautrinatu strahdneelus, kuri schimbrihscham bahrgos usraugus neta ne-eewehro. Je jauts flats, redset, ka needres teel nogreestas, kuhlischōs fahcetās un uš zutura sudmalam aiwefstas.

Zutura needru laulu mehds sahlt greeht no wisām pufsem, lai wisus tur atrodofschōs kufstonus, ka tshuhstas, schurkas un tā tahlat sadshthi mas pamafam laula widū. Kad nu mas gabalinfch ween wehl atizis, tad pee ta peelaifch ar leelām gawilem no wisām pufsem uguni, kurā nu lihds ar needrem fahbeg leeli bari tshuhstū un schurku. Pehz ihfa brihtina semi aplahji til laba lahrtina trefnu pelnu.

Nu mums atleel wehl weens jauts stahds — lafejas tofs. No Berfjas uš Franziju scho stahdu atweda 1583. gada Banwolhs, kur to ar leelu ruphibu peelopa pahsthamajā „Jardin des plantes“ (stahdu dahrfā). Uš Ameriku to pahrwedis Rudwika XIV. laifā lahds fuga wihneeks

Deschliens, isleetodams fawa pašča dheramo uhdeni sehj stahda aplaifschana pa terefsejo garo jeta laifu. Uš Kubas jalu lafejas stahds notilla tift 1748. gada.

Kafejas stahds mihl fawu semi un nepānes aushnima. Wislabaki tas isdodas palafnes. No janwara lihds marta mehnesim tas seed, un tā jau tas pee troyu stahdeem mehds buht, nes tā pašča laifā ari augstis. Wina sneega baltee jeebi lihdsinas muhsu abhetu seedeem. Ir neifsatami jauti noslatitees uš scheem lozineem, tad tee pilnōs sehdōs, gluschi tā miktēs: lapas tumfchi lafas, seebi balti, tahlu fawichama wina jaulā smaršcha. Kuplo jaur pawehni masee daittee fofibri-puintini buhwe fawas ligdinās, peefahrdami tos schuhpola weidā pee jeta fara.

Kafejas tofs fahneedsot pat 40 pehdu augstumu, bet augtu eewahschanas paweeglinafchanas deht to arween no-greeda un nelauš augt augstaki par 15 pehdam. Wis wairaf redjami tift 6 pehdu augstū lozimi. — Un tahču ari sehj baltā lozina augi tika wajati, gluschi tāpat tā — tabala! Korana mahjibu sanatiflee peefriteji, turedami kaffiju par „apreidinoschu“ dshreenu, ihghadaja wina pašča dshimene pawehli, ka ta „bruhetaji“ krib bahrgā fōdā. Tas bija 1511., 1525. un 1534. gados. Bet jau 1630. gada mehš atronam Kairo pilsehthā wairaf nekā 1000 lafejas restoranu. Tā tad garfchigais dshreens bija usworejis. Pirmais finās par scho austruma dshreenu pahneedja Eiropescheem Augsburgas ahrstis Ramwolfs, kurech 1573. gada zetoja uš Aleppo pilsehthu un aprahlija lafejas stahdu. Uš Beneziju tas aistika ap 1615. gadu, uš Angliju 1652. un uš Franziju 1660. gada. Wahjija un jitas Eiropas dakās sehls dshreens flūwa dashchus gadu desmitus wehlat pahsthamas. — No ta laika lafeja few eefarofufe wifu pajauli. Nebūhs wajadshgs par wina wehl to minet. —

(Turpmat wehl.)

dsigi pebefona; spohreeni. Nupat wehl glūšči ūhinais mešča strautinšch maf azumirkšos pahwehšchās augsti us pluhdušchā, putojochā straumē.

Labs Afrīlas seemela rihta, datās pašinejs, profesors Dr. Hartmans raksta par Abesīnešchēm schahdi: Tee ir wideja auguma. Wišas wīnu meefas dalas ir kreetni atihstītas. Krūhtis ir platas, plezi wāreni, rolas šīpras. Deguns drustu lihts, luhpas beesas, smatris spīzs. Azis mehds buht platas, ar inteligentu flatu. Kā gandrīh wiš Afrīnecschē, tā arī wīni mehds aismigt faulē azis, zaur to gihmja waibsti dabun fawadu luhroschu, pat wiltīgu raksturu. Abesīnešchēm ir tīl weens weenīgs apgehba gabals, defim lihdšigs, kuru par „schamma“ sauz. Pa leelatai datai tas mehds buht pašas krahsas ar farkanmalam. Scho segu nu Abesīnešchi prot aplīst sev apfahrt dāschdāschādā, pat wišdsejīstā weidā. No ilgās waltaschanas, balta drehbe dabun netīhru bruhnu krahsu, jo uhdeni un masgafchanos arī schie „dabas behrni“, nemehds wis ihsti zeenit. Preešch lahdas augstālas personas mehds kermena (meefas) wīrsdalu, goda pehz, alsegt. — Weh „schannas“ lazeiwji mehds pahfahrt par plezeem aitu waj lafu ahdu, dāschreis pat it luschlāini kerainu. Kās ir lo „uščenejuschī“, tee dabun izatotu un isrotatu lauwās waj leoparda ahdu. Pleza fega īf melna leoparda ahdas ir Abesīnīdā tas patš, kas pee mums muischneeku fabrias dahwaschana (Abelsdiplom). Schis ahdas redj dāudšreis loti jauki ar spochām sudraba sprahdšitem isgreinotas. Wišaischi mehds bet tam arī rajbu šīhda weštī waltat, tā fawa augstā stahwolta nošhwi. Kāza pulku wadoni grejnojās ar „alladomu“, tas ir uš peeres peestīprinatu sudraba bleka gabalu, pee kura lazajās dāudš masu plahstīschu un tehdišchū. Wiš „alladomas“ rehgojās flāista, srausfa spalwa. Kā ihpāschī dūhšchigo lazeiwju apbalwojumi buhtu weh minami sudraba apreischī, kureem ir muhju „ordeni“ nošhime.

Wiš Abesīnešchi waltā ap fallu tumschi silu schoriti, kuru par „matebu“ sauz. Schai schoritei ir tā pate nošhime, kas pareistigeem un latoteem pee lalla uchwajamam frustīnam. Mahjas ir waj weenmehd basas. Kamdehš gan tās arī apaut? Ari galwas segu Abesīnešchi wispah nepasīhst. No karstajeem faules stareem tos spehji wīnu beesee kuplee mati peeteefochi aiffargat.

Par loti interesanto Abesīnešchu mahju dšihwi, darbū un eerāscham turpmat. (Turpmat wehl.)

No eekschemes.

a) Waldibas lectas.

Tautas apgaisinoschanas ministrija eesneegts jautajums: waj skolotaju seminara kursu pabeiguschēm elementarškolotajeem janem pašes no pagasta waldes? Polīzijas departaments, turam schis jautajums nodots išschirschanai, uš to atbildejs, tā tahdi skolotaji atrodotees žiwildeenastā un teem tapehž jadabumot pašes grahmīnās uš nenoteiktu laihu wīnu deenasta weetās un tā teem fawās pastahwīgās dšihwes weetās tad arī newajagot ušturešchānās šīhmes.

Par Baltijas domenti waldes darbwešcha pašhgu un eekšatoru eezelts Wladimirs Petropawlowstis īf Besarabijas.

Par Wišemes trona palatas kanželisteem eezelti bijušchais Wišemes gubernas waldes kanželists Eišchens Noščins un Plozlas trona palatas kanželists Jahnis Restoruts.

Par Rīgas gubernas rentejas kanželistu eezelts muischneeks Bramos Gorbajewiŭschs.

Rīgas pilšehtas polīzijas prištawš Emanstis nomiris un išschegts īf sarastīteem. (R. G. A.)

Par Leepajas pasta-telegrafa tantora eeredni eezelts Surjewas pasta-telegrafa tantora eerednis Belmans. (R. G. A.)

Leepajas pasta-telegrafa tantora eerednis Oto Jürgens pahzēlts uš Bernawas pasta-telegrafa tantori un Peters Kēnš uš Rīgas telegrafa tantori. (R. G. A.)

Par Mūkšes aprīnka nodoktu inspektoru eezelts Kuršemes kamerahwaldes ahrschata eerednis Jwanowš. (R. G. A.)

Par Zukuma aprīnka teesu prištawa weetas išpilditaju eezelts Jelgawas apgaballeefas sekretars Nikolajs Jurkewiŭschs. (R. G. A.)

Eezelti: par Leepajas pasta-telegrafa tantora eeredneem: Georgs Gangnušs, Woldemars Kabužs, Kristaps Baumanis, Ernsts Kēlers, Alfreds Dunišs; par Jelgawas — Jahnis Borndorfs; par Leepajas pasta-telegrafa tantora V. schīras eeredni — Werowas pasta-telegrafa tantora eerednis Indrikis Meglīs; par Surjewas pasta-telegrafa tantora eeredni — Schenberges pasta-telegrafa tantora eerednis — Jahnis Kuršche; par Leepajas pasta-telegrafa tantora eeredni — Leel-Salwas pasta-telegrafa nodatas postiljons Karls Zauwalts. (R. G. A.)

b) Baltijas notikumi.

Par bešmaksas tautas bibliotekam muhš luhš nodrutat setošchus papildinajumus un pahelabojumus pee paraugu statuteem, kuras Derigu grahmātu apgabha-

šanas Nodata pagahjušchā gadā nodrutaja uš „Apšschu Jehlaba“ rakstu VII. burtnīzas wahleem.

1) Pee § 2. Peeteel tad fāla: N. N. biblioteku dibina personas, kas paratīhjušchās scho statutus (ввиду поднесения на рассмотрение). Jo tad peeteel fēwischu sarastu, tad uš tā jaušlipina 80 kap. marka.

2) Ta pašcha § punktā e īslāisch „maštarades“ un balles it. t. t. un to weetā raksta: „и других учреждений“.

3) § 7 īslāisch pēhdejo teikumū, ka latram beedram tilat pa weenat balšji.

4) § 8 japahrgrofa tā: p a h r s i n i (попечитель) īwehl uš n e n o t e i k t u l a i k u (на неопределяемое время) un padomi īf gadus. Jo tad gubernataram latru gadu wajadseti no jaunā wīsu biblioteku pahrsimūš apstīprināt; tad pee leelata biblioteku flaita īšeltos leela paratīhjanās.

5) § 9 beigās japeeteel schahds teikumū: „un teel apstīprinātšchīni amatā no N. N. gubernatora“ (и утверждается в этом звании Н. Н. Губернатором).

6) § 13 kreewu teistā starp „пожизненных“ un „почетных“ člowēw: wajaga stahwet ne „bet „mā“.

7) § 26 japapildina galā setošchi: „un teel publīzēts weenā no weetejeem wairat īšlatīteem laikraksteem“ (и публикуется в одной из выше перечисленных местных газет).

8) Grahmātu sarastā: n e m a s n e w a j a g a gubernatoram eesneegt; tadehš arī luhgumrakstā beigās jā nolāisch.

9) Statutu projektā jaeesneegs 2 eekšē in p l a r d s, no luhēm uš w e e n a jaušlipina weena 80 kap. marka. (Uš luhguma, kā jau teikts 2 markā.)

Lihdšīgus pahrgrošjumus jataiša ar statutu paraugds preešch p a g a s h u bibliotekam; kas nodrutat uš „Benjamīna Franklina“ wahleem. Pee tam wehl schimis statutds buhtu īf metama peeršhime pee § 3.

No Limbaschēm. Nesen weetejā N. Tšjela wīlnas un zepuru fabrikā, lahda mašchīnā zaur neusmanību tīla eerauts šrahdneeks Nekšis. Wīstēš uš pilšehtas flīnīzju, tas pehz lahdam deenam nomira. Melāikš bija weehīgāts dehš fawēem wezakeem. Mahds pilšehtne eekš.

No Skrihwereem. Keit tagad atrādīsees Strihwerds lahda fehta, tur nelāstū wīsmāš weenu waj oturu no muhju laikraksteem, dāschās pat diwās un trīs. Rāstajās publīkās garšcha ir apmehram wīsur weenada. Wišwairat tahdu laštaju, kuri fahri fahrtīta awišchu peelituma lapas, raudšidamees pehz lahda „flāista slāista“ un weenaldšgi aīschchī kreetno un pateest lodoligo. Wejee eestati un garšcha newar un newar wehl īšust, un ja ar abonē labu, warubht leelako datu muhju kreetnato laikrakstu, tad tomehd newar teit, ka wīš teel īslāisch, kas tur eespeests. Pa leelatai datai īslāsa tilai dšejolīschus, īšfatus stahstīnus un sīnojūmus par ašmāinajeem gadījumeem, lamehr sīnatīslajeem raksteem apeat ar lūklumu garam. Muhju „inteligentee“, it ihpāschī wīnu jauntundšes, lafa weenīgi to laikrakstu, turam leels setekons, un kura pulka ašmāinū komanu un sēdi aīgrahbjochu stahstu, pee tam, saprotams, teel lihs ar romana waroneem fantāsetis un fapnots pat īdeallajeem gadījumeem un no šīla gāifa debesim nomesto laimi. Muhju „eewehrojamee“ aīschchīras fēwīschē zaur fawēem aprobeschoteem ušlāteem. — Weenā šīnā mehš Strihwereeschī ešam īhsti eewehrojami un schad šīnā mehš tuwojamees wahsturīgajem Romeešchēm — zaur fawu aīschchīribas garu. Kuršch eewehrowiŭschī draiŭin labatu slahwollī wāj nu zaur bagatu seewu, waj žitadi tā tīluschī par lahdu palahpeenu „augstā“ — tā pašchi domajamees — tad greescham fawēem weenlahrščakeem brahsteem muguru un noslatamees uš teem tā jau „no augšchēnes“. Tā tad mums ir fawa „inteligenze“ un sawi „prāstajee“. Schahdu „schīru“ fēlas tapehž jo fahpīgi fajuhtamās muhju fahdšiwē. Mehš dšihwojam latris par fēwi un preešch fēwis. — Wehl mums ir pulks fawadu, wīšcem pašhstamu wīhru, kurei kopā īstāisa trāgi-komīstlu (behdīgi jozīgu) bildi: schie ir pastahwīgece dšehraji. Deenu pa deenat tos žitur me-redejš, tā pee „Lihdata“, waj „Mīketa“ — tā sauzās muhju galwenatās Trimpus šwehtīzās. Schie wīhri gan arī pa leelatai dalat flaitās pee inteligēnē, bet dāschu labu wīnu stahwollis ir īhsti noschēhlojams. Turpmat wehl wairat par muhju fahdšiwē un apstahsteem.

No Wej-Gulbeneš. Ari no Wej-Gulbenešchū jaunleekem beeschi dšed wahredus: uš Rīgu! Bet war teit newēem wahredus, reds arī darbūs, ja wairatī jau ir aīšchētojušchi. — Rīga ešot laba dšihwe. Schejeenes jaunleekem paradums īschīlot „mašterlas“ — dāschu walarus, waj nu lahda ehrtatā šaimneeku mahjā waj krodšīnā. Schahdes walarōs danzo un spēhē wīsu zauru nakti. Beeschī arī pastellē alū un „šīhwo“. Vai nu wehl tagad tā, bet seemu starp žiteem kaunūmeem jo eewehrojams tas, ka peemehram dāudšī jau apwīllēds mantēds wehl pee schīschā-

) Zaur šchā pahrajūni § 8 kreewu teistā būtu schahds: „Личная библиотека члена ее избирается попечителем на определенный срок и состоит под его председательством. Книга библиотека ежегодно.“

nās mehds nolēht lahdu „wāšī“ un noschīwbušchī aīšflā laikā brauzot žit dāschs labs naw fabojājis wefelību, jo dāschī uš tahdeem dāntschū watarēem brauz wairat wēsties. Lahdas „mašterlas“ buhtu atmetamās un to weetā deretu eekstīnat jautajumu par bešmaksas tautas biblioteku.

A. N. O.

No Rīfas. Rīfas weetejā frogā, tā jau tahdās weetās, ir dabujami „scharka“ un „šakustam“ klingerī. G. mahju šaimneeks E. eebšchris brangu „scharku“, nefa launa nedontadams lahdam pašhstamam wīhram (kurfch no wīna dšihwo wefelu juhdi atstahtu) garam eedams, īšweizīgi īstrānjam no pīrleem jau eekstā klingerī un turpina ehšchānu. Klingerā ihpāschchēlam W. tahds „jokš“ nepatīht un tahdehš tāšcha gada 18. februari Rīfas pagastānamā apshdšfawā klingerā dalībweku un ušdōt arī leezīneeku, kas wīsu to „schutu“ redsejis. 18. martā prahru īšteefaja. E. neleebsees, bet atšinees par wainīgu, tīl luhdšis lai fēdu paweeģlīna, jo tas notzīs zaur to, ka wīnam tahds eedewīs alū ar „schnabiti“ kopā šamāistū un schim „šakustā“ bijuš „notīgi“ wajadšiga. Tā tā kuhdētājs no meera lūguma negrībejs ne dšīrdet, tad weesai bijis jataiša spēredums, kuršč flaneja, tā G. mahju šaimneeks E. par tahdu patwahfīgu rīhtošchanos atlahdā weetā, kauschu šapulžē, fōdams ar 6 stundu īgur arestu resp. 1 rubli žēctīna wēstahdēm par labu un beš tam 1/2 rublis tīla peespreests leezīneekam. Dahrgs klingeris, 150 kap. un tur tad wehl dāudšī nepatīschānu. Tā eot wīhriweem: no weena dabun īscharku, bet otrīs „šakustā“ wīs nedōd.

Kara deenešča šīnā atweeģlinajūms, tā Rīfas Gubernas Wīstē (43. num.) īšlīno, schogad zaur eefameneem luterānu kauscholu školneeki wāres eeguhš setošchās skolās: 1) Rīgas tautskolu inspektora rajonā: Keisareenes, Katrīnas II, pilšehtas skolā Rīga (preešch Deles, Katlatalna, Dīajas, Bīteru, Dinamīndes un Pīkru draubsem) un waldības pušēnu elementārskolā Skolā (preešch Salas un Skolās draubsem); 2) Rīgas-Jehfu tautskolu inspektora rajonā, Rīgas aprīnki: Jschīles, Leelwahredes, Radleenas, Kofneses, Wītaures, Siguldas draubdes skolās un Bīhriņu un Kīterēs pagastu skolās. Jehfu aprīnki: Jehfu pilšehtas skolā, Wej-Peebalgas, Beswaines, Behrjones un Ehrgu draubdes skolās un Drušu pagasta skolā; 3) Balmeeras tautskolu inspektora rajonā: Balmeeras aprīnki: Balmeeras un Limbaschū pilšehtas skolās, Maj-Salazas un Straupes draubdes skolās; Wallas aprīnki: Wallas pilšehtas skolā, Trīlates, Smīltenes, Gaujenes, Mūkšnes un Gulbenes draubdes skolās un Bīsuma pagasta skolā.

Baltijas gubernas pawīsam 477 pareistīzīgo skolās (Wīdsemē — 365, Kuršēmē — 44 un Jgaunijā — 68) ar 16,673 skolēnem 1895. g. Starp skolēnem 4000 luterānu. Scho skolu buhwei un ušturešchānā tautas apgaisinoschanas ministrija īfgadus īpdōd 32,190 rbf. un šw. fīnōds 10,000 rbf.

Rīgas-Jelgawas bijušchais bīslaps Donats 16. aprīlī nomiris Nikol-Ugreščas klosteri pee Mašlawas.

Kuršemes Bīschkopības beedriba notureja šwehtēden 7. aprīlī Jelgawas Latweeschū beedr. telpās lahrtēju mehnešcha šapulži. Generalšapulžē eezeltē rewidenti šīnoja, tā beedribas darbību no pag. gada žaurluhlojot atrāduschī wīsu pīlnīgā lahrtībā. Pagahjušchais gads ešot eekstatams tā weens no beedribas eewehrojāmāteem, jo beedriba farihlojuse bīschkopības kuršus, I. Baltijas bīschkopju kongresu un peedālījuse tā aīhwa dalībneecje pee Jelgawas laulšaimneezības, rūhpneezības un amatneezības īschahdes farihlošchanas. — Schīnī šapulžē pa leelatai dālat nodarbojās ar bīschkopības kursu nosajūnimeem, bet tā tā tee tīš īšfinoti lihs ar ušajinajumeem wīšōs laikrakstōs, tad par teem nelo nefājīschū. Tīkat to waru peesīhmet, tā beedriba žentusees kuršus farihlot uš pīlnīgato, tā ka wīna ar labako apšīnu war ušajinat uš peedālīšchanos pee kuršēem wīšus, kas bīschkopību grīb nopeetni eemahjitees. Kuršu beigšchanās laikā nolēhma īschīlot publīstū šapulži ar preeščlāšjumeem, pahrsūnam par bīschkopību ar wehlat setošchū weesīgu fahdšiwē. Jau pagahjušchā generalšapulžē nospreesto beedribas 30 gabu pastahwešchanas jubilejas šwīnešchānu ar bīschkopības īstahdi, bīschkopju kongresu, un bīschkopības raschojumu tīrgu turatu apspreešot, nolēhma ušajinat arī žitas bīschkopības beedribas, lai tās īšleiktu fawās dōmās par mineteem rīhšojumeem un atshūtītu uš fawās dōmās par 7. jūlijā sch. g. sawus delegatus jo schīni šapulžē tīš apspreešta īstahšes programa un wehleta īstahdes komiteja.

Beigās E. Schaefers nolāšija īstrahdajumu par bīschkopja darbeem agratā pawasari, pehz kura fahlas jo dšihwas debates un tīla īstahdroti wairat bīschkopības jautajumi.

No Jelgawas. Laulšaimneezības beedriba notureja sawu lahrtējo mehnešcha šapulži. Šapulžē bija apmellela deesgan palabi. Tā tā pagahjušchā reijā nebija līdāudšī fanahkuschī, tā statutōs nosajūns (18 beedri), tad schoreis nahžās peenemt protokolus no diwām šapulžem. Sewiŭschī jau pagahjušchā gada beigās šapulžē kuwa loti wahji apmekletas, tā ka gada šapulžei nahžās peenemt un

apstiprināt vairak protokolus. Kur waina mellejama, ka beedri til maš apmelle sapulzes? Laukfaimneezibas beedribai ir waital neta 300 beedru un tad tilai 1/10 data atnaktu latru reisi uš sapulzem, tad jau piltigi peetittu, bet ari tee neatnabl. Schahda attureschanas no beedribas sapulzem nebuht nau laba sime. Deretu gan preefschneezibai to eewehrot un mellet peh; eemesleem ut tos taudst nowerst. Ta ka Jelgawas Laukfaimneezibas beedribai jaenem stahwolli, uš furu, ta uš labu preefschihmi war luhfotees zitas laukfaimneezibas beedribas, tad ta nedrihst kuhbas zest, bet tai tas pee laita janowerstsch. Peh; manam domam, ka sapulzes neteel labi apmellelas buhtu minami schahdi eemesli: Birtlahrt sapulzes weeta neleelas buht ihsti iswehleta, jo semkopis nelabprahst grib malfat par drahtu usglabashanu, bes tam schahda spodra weefniza janahl spodri gebruschamees, bet uš pilsehtu semkopis brauz ari sawas weikala darishchanas un tas nobeidis labprahst apmellelu sapulzes, bet newar to darit jau minetu eemeslu deht. Dtris eemeslis ir ka sapulzes darbibu aisenem waital weikala leetas un netoy gahdats par labem preefschlajumeem, jo ja tahdi preefschlajumi teel sapulzes peelaisti, ka schoreis no P. A. un pat no preefschneela aishahweti, tad jau ari nau nelahds brihnumis, ka beedri no sapulzem atraujas. Tahlat jaunu eespatdu dara, ka daschi preefschneezibas lojekli paleet toti partejisti, ka daudas no sapulzes isdardas peefshmes, ja tas greefshas preefschneezibu top no preefschneela isfobotas. Sarunajotees ar daudsem beedrem, tee isleizas, ka nemaš nederot sapulze wahrdu bilst, ja to schahdi usnemot, par joku preefschmetu jau neweens negribot buht. Preefschneeks gan alash atgahdina, lai beedri peeteizotees ar preefschlajumeem, bet wehl beeshafi tas atgahdina, waj leel zaur saweem pallasigeem kalpeem atgahdinat, ka tas, kas ne-efot agroms, lai pee teortijas nekerotees, bet nu ir ta nelaima, ka pee weenfahrschala semkopibas darba ir wajadshiga sawa teortija. Ja Latweeschu tauta buhtu statijusees un gaidijust tilai uš saweem agromomeem, tad teem nebuhtu tistak ka nemaš laukfaimneezibas literaturas un nebuhtu neweenas laukfaimneezibas beedribas. Sinatne jau neprafa peh; „titufcem“, tas lauka daudsi bestitufneeki pastrahdajusch; jo eewehrojamus darbus, lai tilai minam Schulze-Lupizu, Rosenbergu-Lipinsky, Materu Juri u. t. t. Titulis jau nestrahda. Ar to ween, ka lahds ka nebuht isprauzees zauri eklamens wehl nebuht nepeteel. Ja lahds eklamens nolizis leelas ta fatot uš sahneem un nesanam wisus spehtus, lai selotu sinatnu atihstibai, tad lai Deewis muhs pasarga no tahdeem „spezialisteeem“! Klaut tatschu reisi Latweeschi masal luhfotus uš personam, bet eewehrotu paschu leetu, ja ta pareisa, tad to peenemt, lai ta nahtuš no ta nahtama, ir ta nepareisa, tad nepareishas usrahdit, bet personu paschu lilt piltigi meera. Schee eemesli peh; manam domam buhtu nowereschami, lai muhsu beedriba waretu wehl jo dishafi plaukt un jelt. — Apstatishm ari drusku sapulzes darbus. Pirms peh; protokolu nolasschanas usnehma jaunus beedrus, pee furu usnemshanas pirmo reisi fazehlas jo dshiwes debates. Eemeslis bija, ka peh; statuteem par beedrem war usnemt tilai tahbus, kas nodarbujas ar laukfaimneezibu. Lihds schim preefschneeziba scho statutu pantu nebija eewehrojusch, bet lila preefschah usnemt par beedrem, kas tilai peeteizas, ta ka mums tagad ir beedri no daschadam kauschu lahretam. Wispareishalais zesch jau nu sinams ir turetees peh; statuteem, bet neisprotami palika lahdi atkal schini pascha sapulze ar weenu usnemamo beedri darija isnehmumu, kad 9 usnemshanu atlika uš wehlatu laitu, samehr buhs minetais statutu pants pahrgroftis. Waj jau tas buhtu peeteelofsch usnemshanas eemeslis, kad P. A. apgalwoja, ka minetajam weefnizeekam esot dahrsinsch un tas pagahjuschah gada gribejis dabut no „Semkopja“, eespedizijas sehklas par wehti isnehginashanai, bet to winsch tilai tad warot darit, kad esot laukfaimneezibas beedribas beedris? Peh; beedru usnemshanas sejoja P. A. preefschlajums. Minetais lgs esahla pirms ar bahrgu sprediki par wiseem laukfaimneezibas rashneekem, kas ne-efot agromi, lai tatschu scho godu atshahjot tilai teem wisreem, kas semkopibu studejusch. Schehl tilai, ka minetais lgs, kas waital reis patš atshinas, ka ne-efot kimikis, ne-efot mahzits semkopis, nepatlauffja patš sawam padomam, bet pasneedja sawa saputrojuma tahdas teortijas, ka bail palika klaufotees. Un pehdigi wehl atshinas, ka to ne-efot peedshwojis, bet dshirdejis no ta nelaika un ta nelaika (ruhhtums pahrnehma klaufotees, kad tas mineja ari daschu zeenita wihra wahrdu), un ka to darot Wahjija un Hajpte. Wisu dshirdot bija jadoma, ka minetais lgs neta nau dshirdejis par jaunakeem panahkumeem laukfaimneeziba un tomehr usdroschinajas mahjit laukfaimneekus. — Peh; tam Graudinsh usajiznaja Jelgawas Laukfaimneezibas beedribu, lai ta usnemotees sarihlot Rigas arkeologiska isstahde laukfaimneeziba peederscho nodatu. Pahspreefshot tuwafi leetu, sapulze preefschlitumu atraidija, ka tai ne-efot laika nedš naudas, kad jau lahds privatim to gribot darit, tad labprahst buhschot pasneegt atshustitas listes. Wehl pahrunajot daschas sibilas leetas sapulzi nobeidja. W.

Wahrbeles labdaribas beedriba Wajaras swehtu otra deena, 13. majā, isrihos teatra israhdi, turai israudzita

Abolija Alunana peezehleenu flatu Inga „Kas tee tahdi, las dseebaja“.

No Bauskas. Uš Rigu! uš Rigu! ta dshird pad Jelgawas-Bauskas aprinkti muhsu gahjejus atbildam, tad semes ihpashneeki tos grib faderet uš jaunu pa Surgeem pee semes darbeem. Nawa gandrihš neweenas muishshas, neweenas mahjas, tur nebuhtu lahds, kas pateescham eet prom uš Rigu dshiwot. Teem sinams, ka Riga zel milsu fabrikas un ka tur strahdneeku buhs wajadshigs toti dauds, bet pee tam nemaš neapdoma, ka pascha Riga jau atrodas tildauds bestarba strahdneeku, kureem wiseem grubti nahlas atraht weetnu schajas fabrikas. Bet neween puishchi ir kas aiseet, ari prejeti kalpi pahrdod sawas aittinas un gotinas, it wisu, un dodas uš pilsehtu nesinamā nahlotne. Ja lahds teem rauga aishahdit uš grubtibam, lahds atrodas weetu melletaji, tad tee sin aishahdit uš baumam, turas toti isplatijuschas un eesalnojuschas kalpu starpā, waj jagot til „eesmehtet“ fabrikas darbweidim „peezneeku“ waj „desmitneeku“, tad weeta droshchi panahkama: prot, paschi darbweeshi gan nenemot, bet teem esot sawi agenti.

Tadeht nau nelahds brihnumis, ja lasam laitrahstis, ka Riga tildauds blehdibu, tur weetu melletajus netauniga lahrtā aprahpj. Bet kas tad pamudina gahjejus ta bareem dotees uš pilsehtam? Wisi isheet uš weeglam deenam. Ja salihdshinam senalos lahtis ar tagadejeem, tad redsham, ka darba grubhtums daudsejadā sinā weeglinats tagad ar maschinu palihdshibu, peemehram kulshchana rijas, kuru tagadeja pa-audse wairu nu nebuht newereedi, jo alash dshird pee kalpu lihghchanam pehdejos jautajam waj rijā ari buhs jaacet kult? Ja pehdejos gaddis rodas leels gahjeju strahdneeku truhhtums, tad teesa ir, kad norahdam uš to apstahli, ka labajos gaddis, tur labi malfaja, itweens sainneeks melleja til neprejetus gahjejus uš naudas algu, prejetee pee mums atrada waj til muishshas weetas. Daudsi palika ta neprezejuschees un nu itin dabigi peenahzis brihdis, tur apruhst darba kauschu. Senat ari sainneeku beheni bija darba spehks. Ka nelahgs netiktums minams ari tas, ka gahjeji wairu newehro salihguna swaru, weenu beenu lihgst, otru atfala, pat reiseem salihgst pee waital sainneekem un isplehsh tahdā lahrtā til rotas naudu. Paredshams, ka buhs sainneekem nahlotne jadod gahjejam algas weeta semes stuhrits, lai ta to fahlitu pee weetas, jo daschās weetas, tur ta eerihfots, neweena pa-audse ween kalpo zihrtigi sawam semites dewejam sainneekam. Dauds schejeenes apfahrtines kalpu talshas nomestees no Surgeem ari Bauskā zeriba uš dshelshjela buhwi. Ta tad dshiwojam til uš zeribam. — No zitas sadshiwes waram aishahdit, ka 5. majā schejeenes Labdaribas Beedriba israhdis Stepermana „Mahzitaja meitu“. Labas sekmes zensoneem! Semkopis.

Par Aisputes nobodsu waldes preefschneeku apstiprinats Zoels Meite.

Auru muishshas Sileneeku mahjas mahjstolotaja Emilija Tomson atwehruše jaunu priwat puiku-meltemu stolu.

Wej-Muzē stolotais Koschas lgs atwehrits priwat puiku stolu.

No Leel-Glejas. Seme pee mums nau teizama, deeshgan neaugliga, no peeteelofscham plawam jau nepawisam newar tunat un aishahda eemesla ari ar bishchopibu tilai toti masā mehrtā nodarbotees. Ko tas wisš schais grubtōs laikos nosime, tur labiba nedshirdeti lehta, bet darba spehtu algas beenu no deenas aug, to katrs sapratis, lam lauku dshiwē nau shwēsha. Wisi schahdi behdigi apstahli atspogufschas pa leelai datat muhsu mahjas, turas pastahw is masam, ne reti stipt panihuscham ehtam. Ari angst lotu dahru pee mums nau dauds, un tee paschi masal un wezi, ta fatot labaku laiku leezimeeti, laitu, tur sentshōs wehl nebi apspeesta dshishchanas, sawus mitekshs peh; eespehjas patihkami eerihlot. Jau gabus 20 atpatat, ja pat wehl agral, fahlam sawas mahjas eepirt par dshintam, bet tad nahja kaunas deenas, tur labibas zenas krita, un nu pee leelakas usjihhibas atkal wisš fahla eet atpatat. Tagad nu wehl peenahhuse jauna nelaima: newaram salihgt wajadshigos kalpus, jo tee, ka jau minets, prafa wisai augstas algas un pee tam ari wehl grubti dabunami. Tomehr wisam schahdam neubshchanam par spihiti muhsu atlahdā sadshiwē nau wis tahda, ka mums buhtu eemeslis, winaas deht kaunetees, wismaf ne-efam patat palihuschu tahdeem pagasteem, kurdōs dshiwō laimigatōs apstahhās. Tas wispirms manams no gahshas pahrmainas awischu lahshchanas sinā, jo daschi laitrahsti, kas wehl ar ween nepeshi fapraht jaunu laiku wajadshibas, pee mums fahlt laika gada zetorfni waital isjust un wimu weeta nahd kreenā flaitā wefeliga gara lapas. Tad ari muhsu jaunā dseebashanas beedriba, ka dshirdams, fahls strahdat ar drusku leelatu sparibu, ka lihds schim. Jau winaas nodibinashana ween leezina, ka negribam buht nelahdi snaudukt. To nodomajam peerahdit ari zaur teatra israhchu farihshochanam, pee lam, ka dshirdams, schejeenes muishshas ihpashneeks gribot sneegt palihdshigu roku, mums atwehledams Glejas muishshā atrodoshchās, piltigi schahdam noluhlam farihlotās teatra telpas, turās tagad apmehram 25 gadu laika nau notufuse neweena israhde. Bet Latweeschu waloda

jau ari senal aishanehuse schinis telpās, jo 1870., 1871. un 1872. gaddis toreisejais Keel-Sefawas stolotais Th. Bekmana lgs sche alash israhdija ar nelaika grafa lga atkainu teatri un tad fabrauja uš israhdem til dauds weesu, ka retumis pagahja israhde, kura nebija leelas pubhkas deht wehl tai pascha deena ja-attahrtō. Zerams, ka mums tagad neubsh masal teatra draugu, ka winaas gahshas deenas un ta ka grafa lgs esot atkahiws dseebashanas beedribai leetot saweem isrihshojumeem ari muishshas lohcho un leelo partu. No wisa ta redshams, ka schejeenes dseebashanas beedribai usmaida wisai labwehligi apstahli. Galu galā waru minet, ka ari studentu stipendiju jautajums pee mums fazehla dshiwu kustibu un ka kopā ar laimiau pagastu peederigeem weenojamees, pabalstīt „narahshtōs“ studentus un schahdam noluhlam samekam kreetnu fuminu, kura tita eemalfata Glejas dseebashanas beedribas preefschneekam Dr. P. lgm ar luhgumu, naudas nosuhshchānu laipni usmeetees. Bet ka dabujam pabihshotes, kad lahjam lahda sinamā „organā“, ka muhsu rubhshchi aishpojuschu tahdeem pulzineem, kureem taisni nenowehljām sawu pabalstu, ka jau pahrtufshchateem jaumeteem. Negribetu sche ismeklet, zaur kura „pahrshtatishchanas“ notihje schahda rihshochanas; bet par to buhtu gan janubpejas, ka nahlamibā schahdas nehahrtibas nowerst, jo zītadi paredshams, ka taudis pateitshes par naudas samefchanu studenteeem, ja pabalstis nenahl taisni teem pa labu, kureem seeditaji to nowehljuschu. — m.

Par Sabiles sinagogas garigās waldes lojekteem apstiprinati Girschs Freundbergs, Girschs Blumenans un Zofels Girschbergs. (R. G. A.)

Wentšpils-Remana uhdens zela eerihshochanas jautajums, ka „R. W.“ sino, atkal no jauna eeshinats no zetu ministrijas puses. Scho pawafar jau isdarishot schini noluhla pehtijumus. Starp Wentšpils api un Remanas peeteku Dubišu nodomats rast kanalu. Jau 1823. gadā Baldiba atwehreja 12 milj. rbl. Wentšpils-Remana uhdens zela eerihshochanai, bet darbus pahrttrauja. 1838. gadā atkal gribeja kertees pee scha darba, bet israhdijas ka wisš schis zela eerihshojums ismalfatu ap 22 milj. rbl. Schis fumās toreis newareja atwehlet un tā Wentšpils-Remana uhdens zesch palika netahstis, bet nu atkal nodomats kertees pee schi darba un zerefim, ka schoreis buhs labatas sekmes.

c) No zitam Kreewijas pusem.

Rishni-Nowgoroda schogad noturamo isstahdi, ka „R. W.“ sino, atkashchot 15. majā. No Bihsemes ween pee isstahdes peedatishchotees lahdas 130 firmas, peeteufschas gan ap 160 firmu, bet daschās no tam attelufschās, jo newareschot laika pabeigt isstahdamās mantas.

Mafkawa leeliski sagatawojas uš kroneshanas swehteeem. Preefsh abrejeem ispuishshojumeem uš pilsehtas rehhtina, ka awise „Now. Brem.“ raksta, Mafkawa ir eedalita 8 eezirknos, no kureem katrs stahw sehwischta arkitetu wadiba. Ispuishshojumi sastahw is gerboneem, plihwureem, pukem, pawilshoneem, goda wahreem u. t. t. Pirmajā eezirkni, kuresch fahlas pee Iweras sastawas, ir usjelti divi milshigi, 40 arshinas augsti stabi, kuru galus rotā seltitās Monomacha zepures. Katra zepure zaurmehrtā ir 5 arshinas plata. Katram stabam diwās puses, 30 arshinu augstumā, ir selta ehrgi un sem teem milshigi tarogi ar usrahstu „Саапа во вѣки вѣровъ срава!“ Sem Monomacha zepures ir usrahstis: „Staiga ar meeru, Mafkawa Lewi ar preeku usnem!“ Wisš 8 eezirknās sagatawojas uš leelistu ugunofchanu, kura apstola leelistu flatu. Kremli Swana Beshki swanu torni apgahsmos 6000, zirus tornus apmehram 10,000 un arsenalu, kafarmas un hauptwaffl apmehram 8000 elektriski ehrgi. Taimiski tornis teel pahwehrtis par uhdens krittumu. No scha milshiga torna galotnes pa mahshligu noteku uš Kremka pee frahti pluhshochan uhdenti elektriski apgahsmos. Kroneshanas swehtu walarōs Kremlis isstahisees ka leefnu juhra. Uš Chodinska lautuma, tur buhs kauschu swehtti, ir usjelti tshetri teatri un brashu Mititinu zirts. Bret Petrowski pili ir buhwēs Keisarihs pawilshons 300 personam, peh; XV. gadu simtēna parauga. Pawilshons tiks puschtots ar siltsemju stahdeem. Scho pawilshona abejās puses atrodas tribines 12,000 statitajeeem. Wisš swehtu lautums apmeh 25,000 fahshemus. Lautuma malās ir eerihlotas 100 bujeres, tur isdalis ehdeenus un preefsch alus un meestina isdalischanas 23 schuhni. Scho mownitshewsta brushi apstelleti 30,000 wedri alus un 10,000 wedri meestina. Weetweetam eerihloti karufschuhypolles un musikas estrades. Keisarihs pawilshona preefschah ir galwenā estrade preefsch 2000 personam. Uš schas estrades, W i n u M a j e s t a t e m eebraujot, Mafkawas beedribu lori Sazonowa wadiba dseebās tautas himni, kuru pawadis fara musika, leelgabalu schahweeni un swanishana. Preefsh swaneem, kuri schai atgahdijuma til swaniti, ir usbuhweti sehwischi torni. — Tai pascha laika laidis gahsa raketes, is turam kritis kroneshanas swehttu peeminas schetoni preefsch taudim. Wisa jautribas pragrama ispidishchana usdota Forkati am is Dshlshas un wisa pahraudshchana lahdam Keisarihs teatru direzijas amato wihram. Pa swehtu laiku taudim isdalis pahinas, eeshibās

latātās, uš kureem buhs redsams kremlis un walsis gerbonis; laitrā pakina atrabisees mahrijnu smaga baltmaise, 1/2 mahrijna desas un 3/4 mahrijnas reeftu un konsektu; wifšes lafata eetihte preefschmeti buhs weena pakina, uš turas atrabisees W i n u M a j e s t a t u monogramis; bes tam buhs weena Wjasmas piparu kuhla, tā ari emalfeta truhste ar W i n u M a j e s t a t u monogramu un walsis gerboni.

Warschawa, tā „Warsch. Dn.“ raksta, pee Alesandra lauluma esofčas wiha noliktawas jaunais ihpafschneeks, sem firmas „R. Grabizki“, ihis noliktawu un pagrabus islabot. Kad strahdneeki wiha muzas is pagraba iswehlfuschi, tad wini labda laktā sem mehflu gubas atraduschi leelu, hermetiski aifshiegtu loka lannu, kura bijuſt uſtrihofcha deht ſawa smaguma un uš tās esofcha gada ſkaita „1809“. Kanna attaiſija un atrada, ka tani bija wejs Ungaru wihs. Wihnu jita traulā pildot, is lannas ſabta birt Wez-Petu ſelta un ſudraba naudas gabali. Kanna dibinā labdas naudas bija eewehrojami daudf. Bai isfinatu winas wehrtibu, tagadejais ihpafschneeks to noſubija labdam paſhhtamam arkeologam. Ka nauda tur eegabijufees, par to nwareja dabut nelabdas ſinas, tadeht ka pagrabi atradufchees jau daudf gadu deſmitus labda pat ſahwolli.

— Warschawa, Romas weefnija, nogalinajas 22 g. wejais Dombrowo laulratuww ſtoles II. klases ſtoleeks Apollons Sitorſkis. Uš atſahstas wifitu kartes, ka „Warsch. Dn.“ ſino, bijis uſtrahstis: „Es, Apollons Sitorſkis, nogalinajas amerikaniſka duefa deht. Iſſatu wifseem ardeewas. Rehtinu aifmatsas J. B. kungs.“ Weſlat atrada diwas aifshiegetas wehstules, no kuram weena bija adreſeta tam paſcham J. B. un otra labdai W. G. ſdei. Sitorſkis ap pulſten 1 pehz pusdeenas eenehtis ſewiſchu kabinetu un uſdewis galdu laht preefsch trim perſonam. Sawus paſhhtamus gaididams wifsch ehtis un dſehris ſchnabi un wihnu. Wifsch pawifam dſehris 6 ſchnabus, iſtufſchojis 3 puspudeles Ungaru wiha un 1 pudeli ſchampanera. Schahweens norihbejis ap pulſten 4 un Sitorſkis azumieki bijis pagalaw.

No Sofolawas aprinka (Sedlejas gub.) raksta „Warsch. Dnewnikam“, ka 30. martā diwi Iſchelanowas ſahbſchas ſemneeki, Dſips un Stanislawas Baſilſchuki, 30 un 26 gadus wejt, noſchraugufchi ſawu 57 gadus wezu tehwu Pawelu Baſilſchuku, tad nozirtufchi tam galwu un lihki apratufchi laktupelu bedrē. Noſeegumu uſgahjis weetejais ſahbſchas preefschneeks. Dſips Baſilſchuks aifnees, ka ſlepkawibu iſdarijis un ka pee ſlepkawibas peepahhbejufi ari wina ſewas mahſe Tella Raſowſki. Wainigee apzeetinati.

No Rīgas.

Wina Majestates Keifareenes Aleksandras Feodorownas wahra deenā, 23. aprīlī, Rīgas-katedrālē arkhibiſtaps notureja liturgiju un pehz tās ſwinigu aifluhgumu par W i n u M a j e s t a t u un wifa Keifariſka Nama weſelibu un lablahību.

Bilſeha bija iſpuſchlota karogeam un wafarā illumineeta.

Reformatu baſnija, tā „D. Bg.“ ſino, 28. aprīlī ebrgetu mahſleneeks Adams Dre iſrihloſhot ebrgetu konzertu.

Kreewu beedribas „Meſa“ ſahle iſwehtdeen, 21. aprīlī bija latwifka teatra iſrahde, tneā tā weefis peedalijs Adolfs Allunans. Iſrahdija P. Sarka trihſzehleenu dramu „Uguns grehts“. Luga atriſmas uš lauteem labda turtga ſaimneela Pilnrotſcha ſtaltajā mahjā Maisneekos. Tai lihdsjās weza buhdina — pirtina, kura dſihwo eebuwweetis Andſchus ar ſawu ſewu un maſeem neplihſufcheem behrineem. Andſchus ſaſrupis wifu ſawu muſchu ſrahdadams Maisneekos. Wejais Maisneeks wurdams tam par to apſola pirtinu, par miteli lihds Andſcha muſcha galam. Te uš Maisneekem weefbās atbrauz pilſehneeki, uſpuhrtigi tehwini un uſpuhrtigas „labalo ſamillju“ kundſes. Tee newar eeredſet ſtrandaimus behrinūs pagalmā rotajamees un puſſaſtrufſchās buhdinas lepnajam ebrbergam lihdsjās. Jaunais ſaimneeks nolemj pirtinu nojaukt — ſaſas to pat nodehſinat, lai Andſchus ejot kur gribot. Andſchus, kurſch ſaimneeku tā maſu ſehnu iſwitjis is uhdena, ſſipri ſatrijinats par labdu paſaules atmakſu, negaiſā peelaifsch ebrbegim uguni. Tas nobeg. Iſrahde noriteja deefgan gludf. Allunans ſawu lomu tehloja ihſti labi, bet weetam manija labdu tā neſaſtanu ar jitu alteeru ſpehlefchanu it ka neubtu peeteelofchi notureti loymehginajumi. Allunana un Swahrguta dſeedatās luplejas publiku tā ſajuhſminaja, ka ta jutās tā eelſtrifeta. Gawilu applauſ negribeja ne rimtees. Debana tehlotais eebuwweetis Andſchus bija itin lads tehlojumis. Ari ar Dinweefcha pilſehstas ſchenkeri Wederino wareja buht meerā. Tapat ari jiti atteeri un attrifes mehginaja pehz to eefpehjas iſpildit ſawu uſdewumu. Publikas bija pawidam.

„Baltijas Wehstnesis“ ſawā ſcha gada 90. numurā atkal peerahda, ka lamafchana tās eei uš preefschu. Skahde, ka tas til ſinatnu un ſahſihwes jautajumos ſtaigā zitadu gaitu. Un tomehr, lai gan tās Latweefchu awiſchneezibā arween noſihd uš ſemala ſahwolta, tas is ka eedomajees, ka atrahstos tā uš padreſecheem, no kureenes tās uš ziteem noſtatas tā nizegi. Atteezibā uš „Deenas Lapu“

un „Mahjās Beesīs“ tās leeto wahrdus: „Bad schlägt sich, Bad verträgt sich.“ Kas gan „Balt. Wehstn.“ dod teeſibu un duhſchu uš „D. L.“ un „M. W.“ leetot wahrdus, ka „Bad“ labda noſihmē, kur ar to tehlotas zilweku ſaſchinas, waj dranki, labdi zilweki, kas iſſumti no kreetnu zilweku ſabeedribas? Waj „M. W.“ gara tuſchums un peellahjibas ſajehgas pilnigs truhlums jeb labda zitada noſchehlojama gara ſahwolta ſihme, to neifmelleſim. Behdigu lee-
zibu tās par wina garigo un tihumifto ſahwolti laitrā ſinā nodod. Ka „Balt. Wehstnesim“ „Mahjās Beesīs“ „miſhſch“, tā tās wairafahrt apleezina, to labpraht tizam, jo zitadi ja u wifsch gar to tā paſahwigi nenopuhletoſ, tam uſbruldams kur un tā ween waredams. Bei ſawadi, laba wahra tās par ſawu „mihto“, „M. W.“ wehl naw teizis — un mehſ eſam paheleezinati, ka neteifſ ar, jo „Balt. Wehstn.“ aſtrahſtee eeflati ar „M. W.“ naw ſaweenojami. Sawadi, ka tam tomehr tā neomuligi paleel un tās rauga ſawus „Mahjās Beesīs Lit. Beel.“ Nr. 16 atſahſtitos „aſtrahſtiſkos eeflatos“ tā tā noleegt. Tee ne-efot wina originali, bet no ziteem patapinati, ſaſaſti no ſlaweneem wihreem, ka Ruſo u. z. To ari ne-efam apgalwojufchi, jo par til, originele „M. W.“ neturam, ka tee wina paſcha iſdomati, Tapehz ar teizam, ka wifsch tos is malu malam ar ſewiſchu preeku ſaſaſjis, lai noſahlatu ſeweeſchu zenſchanos pehz gara gaimas. Pate iſwehle pee tam wifai nelaimiga. Ruſo peemehram dſihwoja weſalu gaduſimteni atpafat. Waj „M. W.“ gribeja rahdit, ka is tās weſalu gaduſimteni palijis laifa garam palat? Ja tā, tad jita leeta. Tad wehl jajautā, waj tee teefcham mineto wihru paſchu eeflati, jeb no teem liti winu preteju eeflatu perſonu mutē? Tahdi, ka „M. W.“ to darijis, jau pat lee-
leelā ſeweeſchu teeſibu aifſahwija rakſiās, atrahis labdu teitumu, kuru tās leel ſawu eeflatu pretineklam mutē, ka tās mahjitu ſeweeſchu eenaideeks. Tahdi pat no Galilei rakſteem peerahdis, ka tās aplarohis ſemeſ greeſchanos ap ſawu aſi. Ka „M. W.“ labdus aſoriſmus ſaſaſjis, neſchahbigi leezina, ka wifsch ſeweeſchu teeſibu un augſtatas iſglibitibas pretineeks.

Paſchſlepkawibas. 13. aprīlī atrada pee Jelgawas ſchoſejas Nr. 35, ſawā dſihwolli palahruſchos pee ſalpotaju otlada peerahſtito 40 gadus wezo Dahwi Keweit. Pehz paſchſlepkawibas zehlona teel pehtis.

— 16. aprīlī Duntſmuischas eelā, Dſolaines patwerimes malſas ſchuhni atrada palahruſchos labdu, ka leetas, pee ſrahdneeku ſahrtas peeberofchu zilweku. Wina labatās atrada paſi, iſdoju no Jelgawas piſſonu waldes uš Dibriha Eſgera wahrdū.

Atraſti behrna lihki. 14. aprīlī atrada Schampetres meſchā nedſihwa dſimufcha wihreeſchu dſimuma behrna lihki. Mahte teel melleta.

— Nakti uš 16. aprīlī atrada Behweru eelā Nr. 34, atejās weetu tihrot, netihrumu bedrē ſeweeſchu dſimuma behrna lihki.

Atraſtis lihſis. Nakti uš 16. aprīlī atrada Dinamundes eelā, pee mahjās Nr. 32, apmehram 40 gadus weza Waſtija Mudrowa lihki. Mudrowa dſihwes weeta neſinama.

Peepeschi wiruſchi. 16. aprīlī pa Gertrudes eelu eedams, Suporowa eelas ſuhri, uš krotuara pakrita Kerſonasmapiſionis Benjaminis Fuſkun uſſimnigu wedot nomira.

— 19. aprīlī leelā Maſlawas eelā Nr. 106, pirti, nomira 53 gadus wejais mapiſionis Michails Semenows.

— Tai paſchā deenā atrada uš dſelſſzeta dambja, ne-
tahku no ſraijas „Rīga II“, peepeschi nomirufchu labdu Antonu Urbas.

Sagtu mantu uſeefchana. Bahrmelleedami Lihſes Ronis un winas meitas Marijas Freiberg dſihwolli, ſlepenpolijijas eeredni uſgabja daſchadas mantas, kuras, ka lihās eegubtas netaiſnā jekā. Iſmellejot iſrahdijās, ka abas minetas ſeweeetes sagtu mantu ſlehpſchanu peepopufchas ka weifalu. Atraſtās mantas to ihpafschneeki aſfina par ſawam un tās ir ſagtas: 1) nakti uš 24. februari is Reginas Fleiſchmann modes preiſchu weilala, Behweru eelā Nr. 13, par 283 rbl.; 2) 28. janwari Paulinei Annus, leelā Kaleju eelā Nr. 3, par 587 rbl.; 3) 16. oktobri 1895. g. is Roſalijas Firts pahrdotawas, Stahru eelā Nr. 21, par 250 rbl.; 4) 12. ſeptembri 1895. g. is Straſdu muifchas ſaſritas, par 196 rbl.; 5) 17. nowembri 1895. g. is Kantera pahrdotawas, Stahru eelā Nr. 6, par 150 rbl.; 6) 3. ſeptembri 1895. g. is Rochas Lozow weilala, Awotu eelā Nr. 47, par 343 rbl.

Nahwe jaur nelaimigu kriteenu. 17. aprīlī atrada maſā Maſlawas eelā Nr. 16 uš trepem 58 gadus wejas maſpiſionis Stepanidas Dſpowas lihki. Pehz eewahhtiam ſinam iſrahdijās, ka nelaike bijuſt peedſehruſt un pa trepem kriteuſt un noſtufees.

Nelaimes atgadijums. Semneelam Aleksandram Baronowam, kurſch ſrahdaja pee brugeschanas darbeem uš Nikolaja eelas, 19. aprīlī wejumis gahſdamees pahrlaufa ſahju. Baronowu noweda uš ſlimniju.

(R. F. P. A.)

*) Zilweku ſaſaſchinas — pabidenes gan papuhjas, bet atkal
brahligi ſateel.

Grabmatu galds.
Hedafzjai peefubtita ſchabda jauna grabmata: Bruhigana un bruhtes garigs laſhu-wainags, to is Deewa wahrdū pukitem pinis J. Wihſtug's, agralais Lehburgas pagasta ſtolotajs. Rīgā, 1896. Drulats un apgahdats no W. F. Hädere.

Kugneeziba.
Kugu nelaimes. „Rīgas Birſch. Lapa“ ſino: Sweedru twaitons Tellus 16. aprīlī iſbrauja no Rīgas un 17. aprīlī ar ſabejatu ſtruhwi atbrauja atpafat. Metahſt no Kolkaraga ledus nolauſis fuga ſtruhwei diwus ſpahrnus. — Franzijs barla Francis Maria, uš Rīgu braufdama, 17. aprīlī, pulſten 9 no rihta, labdas 4 jubras jubſes no Kolkaraga bahlas tora aſtiatu nogrimuſ. Kuga kaudis iſglahbuschees. Kugis nogrimis jaur to, ka ſadubrees ar ledu.

Kurſemneeku fugis „Jaſep“ pagahjuſchā gada bezembra mehneſi ſaduhras Seemehjuhā ar Anglu ſwejneeku fugeli City of London, pee tam pehdejais nogrima. Nonahſot Wahzijas oſtā, nogrimufchā fugeta ihpafschneeki apſuhdſeja Jaſepu pee Hamburgas teefas un tās tila apkh-lats. Pret Jaſepa ihpafschneeku dotu galwojumu fugi atſwabimaja no Kibljuma un 9. martā no Kufſchafenes iſbrauldams, tās nonahja 24. martā Birkenhead (Anglija), kur to tublit atkal lita apkhlat nogrimufchā fuga ihpafschneeki. Par labdu nepareifu rihzibu no Anglu puſes, Jaſepa ihpafschneeki zehla ſuhdſibu un leeta nahja Londonas admiralitates teefas preefchā. Birms ſuhdſibu iſpreefch, teefneſis Franzijs Jenne greeſees pee Hamburgas teefas ar peepraſtumu, dot ſchini leetā daſchus wajadigus paſchaidrojumus. (W. B.)

Sinas par Latweefchu fugeem. Baltzer, ſapt. Grehwe, 2. aprīlī poſtis no Mobiles (Amerikā) uš Cort. Julia Maria, ſapt. Weinbergs, 11. aprīlī iſgahjis ar ſahls labdinu no St. Ubes uſ Vlaardingem. Martinson, ſapt. Martinſons, ka no Buenos Ayres (Argentina) no 16. marta ſino, no reida ar ogtu labdinu uſ Santa Elena, 5 jubſes augſchpus Paranas oſtas uſgahjis uſ ſehſka un dafa no labdina jaiſtrauj. Bravo, ſapt. Leewerowitſch, 12. aprīlī iſgahjis no Cardiffas uſ Rīgu. No Keepajas iſgahjuſchi Aldebaran, ſapt. Morigs, uſ Purnarentu un Livadia, ſapt. Ottomars, uſ Schiedamu. Rīgas oſtā 18. aprīlī eenaſchufchi Alma, ſapt. Kalnbehrſinſch, no Stettines. Roja, ſapt. Weibaums, no Liſabonas. Upesgrihwe, ſapt. Keepa, no South Alloo; Feodor, ſapt. Anderſons, no Rennes, August, ſapt. Millers, no Leith. Tai paſchā deenā oſtu aſtuhjuſchi Anna Lina, ſapt. Keiſons, Emma, ſapt. Meifis, uſ Angliju eedami. Urania, ſapt. Grundmans, 10. aprīlī poſtis no Kriſtianijas uſ Fredrikshald. Canopus, ſapt. Dſchmuzneeks, no Wentſpils brauldams, 9. apr. eegahjis Hartlepoolē. Jonathan, ſapt. J. Grehwe, 28. martā biſis gataws aſtuh Darien (Amerikā) un dotees jekā uſ Nocheſter. Emilie, ſapt. Mikelfens, no Danzigas iſbrauldams, 9. apr. ſaſneefis Yarmouthu. Saturn, ſapt. Lorenz, 1. martā no Trinidades (W. Indija) iſeedams, 11. apr. ſaſneefis Falmouthu un ees lablat uſ Queenstownu. Garam, ſapt. Wilmans, 12. apr. metis enturu uſ Elſeneres rida. Katharina, ſapt. Iſchafte, 9. apr. derwees jekā uſ Gravelines uſ Grangemouthu. No Rīgas iſgahjuſchi uſ Angliju 15. apr. Silvanus, ſapt. Tomels un Anna, ſapt. Lode. (W. B.)

Pee Rīgas lihds 22. aprīlim peenaſchufchi 262 fugi un no Rīgas aſbraulufchi 199 fugi.

No ahrſemem.

Franzijs. Is Pariſes mums rakſta: Lagad ſche wifis mahſlas biſchu pahrdotawu logos redf Kreewu Zaru un Wina Augſtās Laukatās Draudſenes portrejas (gihmetnes, bilbes) iſſahdidas. Bilbes ſtaifsi pagatawotas daſchadā leelumā un teel peedahwatas tā las ſewiſchſ, lai gan Franziſchi til ſmalſki, ka zitadi atturas no peedahwajumeem, tad tomehr zeeniba pret Kreewu Zaru pahrspehji winu atturibu, ar preeku tee dara uſmanigu pirzeju uſ Zaru portrejam. Bahzu keifaru Wikum ar ſawu gimeni tilat toti reti redf iſſahditu un tad ar til labdā neezigatā maſat eewehrojama loga kaktinā, kamehr Kreewu Zaru gihmetnes biſchi lepojas eewehrojamaſās mahſlas biſchu pahrdotawas.

Paſchu laif ſche pilſehstas weetneeku wehlefchana un tā ka nu uſ ſcheem amateem wairaf kandidati, tās grih lilt eewehleti, tad tee ſajenzchas publikas wehribu uſ ſewi greeſt, laifrahſtos ween to darit wehl neubtu nelas, ſchim mehrlim teel iſleetoti plakatī, kur leeleem burteem drulats kandidata wahrdus un ſchahdi plakatī iſſipinati pilſehstas wis-eewehrojamaſās weetas, kur wiswairaf tauſchu pahrmains. Pat operas nams un monumenti (peemineſki) aplipinati platastem til augtu, jil til ween war aifſneegt, ja, pat operas nama trepes no weenas weetas ar labda kandidata wahrdū; daſchi atkal liſufchi nodrulat wifu ſawu programu, kur uſſkaita ſawus eewehrojamos darbus, to jau darijuſchi pilſehstas labā un to wehl daris un tadeht uſſanz piſſoneem — tauteefcheem, lai wehl winu. Schahdejabi nereſi tās, furam wairaf naudas un war lilt miſſumu plakatū uſſipinat, teel eewehlets, un tad nereti ſrahdā til bagatneeku

labā. Ar Frantschu tantu nu gan nevar jokotees un ta daudš ko nezeesch, bet tomehr schai tautai wohl deesgan jazeesch, ta pastahw likumi, tas tikai dacheem nedaudseem — bagatmeesem par labu un masturigas schiras nospeesch — issuhz, waj ar likumi, kas waja wifu leelo Parises publiku pee deguna, ta peemechram Parises pilsehtas apgaismoschana. Preeesch tahdeem peeypadesmit gadeem jau gudree pilsehtas tehwi nospeeschu ar labu alziju beedribu lihgunu, kura tai weenat atdod pilsehtas apgaismoschana ar gasti, pee tam maksu atwehleja nent ihsti augstu 25 lihds 35 santimus (9—14 tap.) par kubimetri gaseš. Lihgums peezeesmit gadus spehla un ta panahumi jau spihdoshi preeesch akzionaru labatam, bet ne preeesch publikas un pilsehtas. Alzijs pazehluschas wehrtiba peezeesch, nestaitot jau nemaj to apstahli, ta beedriba lihds ar pilsehtas pee-augschana leeliski paplaschinajuse sawu darbibu un islaiduse daudš jaunās alzijs, kuras pirkt bija preeesch-teesiba wezem akzionareem, kuri mantas primwehrtiba pawairojuseš wairal desmit reises. Preeesch publikas un pilsehtas schahdai agrato pilsehtas tehwi gudrai rihzibai tahds panahums, ta neweena leelata pilsehta wisa Ciropa un Amerika naw til slihta un til dahrga apgaismoschana ta Parise, kamehr wisaš zitās leelpilsehtas reds eelas apgaismotas ar elektrizitati, tamehr Parise deg laternos tumšchas gaseš leefminas un tikai dachds privat pahrdotawu logos un pee kahdam walis ehlam ari reds elektristu apgaismoschana. Preeesch tahdeem 10 gadeem gan pilsehta us labu dushschigu weemeeku pagehrejuma eesahla prozeši ar gaseš beedribu aistrabidama, ta lihgunā nosajis, ta ja gaseš fabrikazija palistu lehtala, waj tiklu atrastia lahda zita labata un lehtala apgaismoschanas weela, ta tad gaseš zenas japajemina — sajauza ekspertu, leetprateju komishas, no kuzam weena data gasti un slaidri peerabidja, ta gaseš beedriba nemot pahral augstu pelnu, ta nemot par gasti peezlaher wairal, neta malfajot lsgatawoschana, un ta gaseš fabrikazija teescham palikuse lehtala, bet otra data ekspertu aistrabidja, ta esot grubti peerabidit waj beedribas pelna tagad famehra leelata neta agral un gudras Frantschu burchaju teesas ispreeda prozeši beedribai par labu, tahda lahrtā tai atwehledamas pilsehtu un publiku wehl pahrideesmit gadus turet pustumsā un par to wehl kreemi apjirt tas mafu. Ra eksperti, kas spreeda akzionareem par labu un tapat teesā bija peesulotota no beedribas, par to maj to schaubitees. Kas daudšmaj pahs gaseš tehnikas atihstibu, tas sinas, ta gaseš fabrikazija palikuse gandrish otiril rasehiga famehra ar fabrikaziju gabus 30 atpafal — nosihmigi tikai tas, ta bija eksperti un augstas teesas, kas til netauniga lahrtā atwehleja gaseš beedribai aplaupit publiku un pilsehtu.

Tagad šhe ministru krise. Leetas deesgan nopeetnas. Jaunastahbidijuseš Melina ministriju raditāla (stingri brihwprahrigā) partija un pat jau data no mehreneem nelahdi negrib zeest, — ta buhtot peetahpšchanaš pret fenata patwarigu ustahschanos pret agrato ministriju. Lihds schim gluschi neaparastis, ta fenats buhtu gabhs ministriju. Ši pehdejā laika notikumeem fagaidama asa sadurschanaš starp tautas weetneeku namu un fenatu, kas weegli war beigtees ar fenata gabhšanu. Melins — jaunais ministru preeeschneeks pahshams ta firdigs aissargu mitu aistahwis, kura galwenais „nopolns“ lihds schim tas, ta Franzija ewestas labibas un gasas munitas, kas sadahrdina nabagalām schiram dshwi. No eenahktumu nodofka, to gribeja agratā Burshaju ministrija, tas dshrdel negrib — daudš praktiski taisehu wisaš nastas nowelt no bagatneeku us nabahšanu kameeschem.

Parise, 30. (18.) aprīl 1896. H. Frantschu jaunā ministrija sastahbidijuseš schahdi: Melins — ministru preeeschneeks un semkopibas ministris, Bartons — eeshlectu ministris, Anot — ahelectu, Noscheris — finanschu, Deschanel — koloniju, generalis Biljo — lara, admirals Desnards — juhrleetu, Wals — atliaktu darbū ministris.

No Seemel-Amerikas Sawaenotam Walsium mums raksta: Šil no statistiskām sinām sinams, tad Seemel-Amerikas Sawaenotam Walsis ir wais tikai ap 40,000 pilnasnu Indianu. Ši reis til slawenā, meshonigā bet turklah wistigā un iswehigā tauta eet abri sawal imihzibai pretim un drihi jo drih Amerikas saule nowetes par pehdejo Indianeeti. Brandwihns un tabata ir pa datai wainigi pee Indianu imihschanas. Kaut gan waldiba us to stingrako aissees pahrdot brandwihnu Indianeem, tad tomehr atrodas personas, kuras scho likumu ne-eewehros, jo to darot teem atlez kreema pelna. Indianeeti, tad eedsehrees, galawš pahrdot wisu par pahra malceem „u g u s u h d e n a“ ta tee dehwe brandwihnu. Ša nu peeschmechu, ta Indianu seeweetes ausch fewischki labus dekus un sojas [kuras wehretē ap 4 dollari (apmechram 8 rbl.) gabalā], gehre breeschu abdas us to mahsligalo (mieschu Omaha Indianu bukštinu) un taise loti glihtus „mollasinus“, tad naw jabrihns, ta brandwihna pahrdewejeem atlez laba pelna. Simans, ja peeker, tad likuma pahralahpeš teel bahrgi sobits. Bet to wisu us labu pelnu zetot nedara! Indianeem no waldibas ir eeahditi semes gabali, kuras tee (wisa žilts us reiši) nedriht atlahi. Ša kahds no

teem wehlaš semi apstahdat, tad waldiba apgahda wimu ar wisaš wajadshigām mašchinām, sigeem un ta tabtal. Šchis pabalsts naw ja-atmaksā. Ir ari eerihlotos ihpachas agenturas, tur Indiani knebelas sanem no waldibas nolento palihdsibu: ehdamas leetas (zil man sinams 2 mahzinas gasas us il personas, 10 mahzj. mitli u. t. t.), wajadshigo apgehru u. t. t. Wehri teel stoloti bes atmaksas. Ša kahds fastimst, tad ahesta palihdsiba un sahles tee dabun par welhi.

Daschi Indiani isfrenē semi zaur agentu baltajeem un agenta usdewums ir luhstot us to, ta rentes nauda nonahst isnomatata rotās. Pehz likuma, ja kahds baltais apprez Indianeeti (kas pehdejā laika noteel loti beeschi), tad tas dabun no waldibas 160 akru (ap 175 puhra weetas) semes par brihwu; pusastnu laulibas teel apwehltas ar 80 akreem (ap 88 puhra weetam) semes u. t. t. Indiani wihreeschi pa leelalai datai loti laiski un leel apstahpotees no seeweetem. Pehz 1896. gada isdota likuma daudšsewiba starp Indianeem ir stingri aisseegta, bet gan loti grubti buhs iswest scho likumu zauri, tomehr tas stipri ween atweeglinās Indianu seeweeschu lihdschonejo wehdsistto stahwolti. Indiani eewehl sawu poliziju, kura luhlo us lahrtibu; beeschi aigabas, ta Indianu polizija apzeetina daltos par likuma pahralahpšanu. Lai gan pusattihstā — taisehu tee wehl arweem ir peepaturejusehi sawus žilts wihschschus. Weens no slawenatajeem un bagatatajeem ir Quannah Parkers, — Comanohu žilts wihschschis, kuseh nesen apmelleju Wshchingtomu, kratir rotas ar Le'el'o De'hu u. t. t. ta tee dehwe Sawaenoto Walsiu presidentu. Parkers waltā drehbes pehz attihstlu tautu — Ciropeschu paranga, bet pin matus diwās bhjes, atlaudams ari augš slapa zetulam. Wihschsch nesher, neshchke un pat neshchle lartis (Indianu mihkala laika pawadischana) teitdams, ta wina stahwoltis prafof slaidru galwu. Wajats, pee kuras poltitiskās pahshas tas peederot, wihschsch wiltigi atbildejis: „es aistahwu abas partijas“ (Gluschi ta dachš Latweeschu Jesuits gribedams eelitā siltā weetina). Indianu mahrtzibam tas netiz un ir loti palihdsigs isplatit kristigo žizibu starp Indianeem kaut gan pats leedjas to penemt, laitam aij eemešla, ta netaudetu sawu zeenibu — popuaretati pee pehdejeem. Winaam peeder ap 300 akru (ap 330 puhra w.) leela ferma, kuru tas wada pats un ta lopu pulki ir peestaitami pee wistabateem. Wina dshwojamā ehla lihdsinas pilij un, ta sinams, malfajuse 6000 dollaru (ap 12,000 rbl.). Ta behli stude augstholas un gan mas ween wais zeeni sawu slaweno preeeschteeschu dshiwes weidu.

Lai usraudistu schis wehl arweem farewīgās tautinas kustechanos, tad waldiba tura hnuu pee wimu nometnem saldatas, kuzi gabda par to, ta farknahdas neteel no to wadoneem usmušnati us waras darbeem pret baltajeem. Berams, ta stolas un waldibas pareisa istureschanaš drishsumā pahrspehs scho wimu naidigo, kaut gan pa datai dibināto istureschanos.

Pender, Nebraska. Pariju Karls. **Kina.** Ši Schangajas „suo“ par labu eepretim Kianginas apzeetinajumeem notiluschu puhwera sprahdsieem, pee lam wairal neta 300 žiweti dabujusehi breesmigū galu. Wehlaš nahzīs gaimā, ta schai apgabala saldati jaw fen rihlojusechē us dumpi. Lehgeri stahwoltis saldati bija nodomajusehi komandehschō generalis nonahwet, eeemnt magastinas un eeroschu nolistawas un tad apsehst Kianginas pilsehtu. Daschus žittauteeschu darishchana wedejus bija nodomats apzeetināt un nosuhit us Schangaju, lai tee dumpineekem kaut lahdi nestahstos zela. Ša wiss schis nodoms isjula, pee tam wainiga tikai nejahschā galwenās magastinas eksplozija. Eksplozijai noteelot dumpigeē saldati pahschlail nodarbojās ar magastinā atrodoscho lara mantu un prowijanta aishahdaschana, zaur to ari isflaidrojas leelais bojā gabhuseho žilweku slahs. Doma, ta magastinā atradees lihds 15,000 mahziniu puhwera. Tur glabatās ischetru žollu granatas aissprahguschas simteem sotu lahsumā. Sprahdsiees bhjis til breesmigs, ta dumpineekem wisa dushschiba isgaisust un tee sawu nodomu metusehi pee malas. Dumpineeki peeder pee Anhui tautu želma, no kuzam nemtos saldatas nu jau lohds 20 gabus nometina schai apgabala. Pahghjuschā gabā lara spehla lahda nodata dabuja jaunu, kuangtungas prowinge dshimuschu wirtsneeku — hweeschneeku; schis eweda dachadus pahregrošumus un wispahri ischahdija jaunlaidu žilwela garu, kas saldateem wisa nepatila. Zaur to wisu winaam starp saldateem radās daudš eeaidneeku, un tad eeredni manija, ta gaidams leelš dumpis, tita islaida pahwehle, lara spehla allaist. Tagad saldati fahzhlas atlahi. Dumpineeki jau bija pahspehusehi eeihsto wirtsneeku eewainēt un faguhstīt, generalis bija laimigi ismugis wajataju nageem, — te notika breesmigais sprahdsieens, — las dumpineeku dushschibu isgaisinaja. Šad islaidā lara spehla atlahschanas pahwehle lapa atkautā, saldatu starpā no jauna nedibinajas meers un lahrtiba.

Swihtc. Derigu grahamtu Apgahdaschanas Rodalai emalfaja: Pa 1 kubim: B. Keepinich, K. Keener, R. Waleneck, R. E. Wilsons (Harpaadeneeko). — Zaur „Balt Wehst.“ eep: R. Weiders Augstres 2 r.; pa 1 r.: D. Wihners, Walmers, E. Spalwinich, Kenjens, E. Kaprellinich, Wez-Ant, Wehjawas pagasta wale, Lahn Sumura,

Dwinids, Mafawā, R. Jaegers, Malupe, R. Bartans, Malupe, R. Kaulinich, Saitawa, J. Marais, Saitawa, R. Petersons, Riga, Burinich, Riga, J. Klauinich, Klajent, A. Webrinich, Kaneroco. — Bour Weimana Igu; pa 1 r.: R. Weckes, Ešens, R. E. B., Ruzens, Kaulinich, Anna Kaulinich, Riga, R. Kaulinich, Riga, J. Labijs, Riga, Aboloinich, Riga, J. Kalcis, Stražu m., A. Grūnbergs, Riga, A. Rigas, Lomonas-Dobrens, J. Goba, Kaulona, E. Grūnbergs, Wez-Pedals, J. G. Iis, Rēns, R. Malar, jise Riga. — Kopā 33 rbl. Beedru sinatājs: P. Bihruis.

Tirgus sinas.

Riga, 22. aprīl 1896. g.

Rigas labības tirgū mas las pahregrošiees; tajā nomanams gudbenums. Tuhsti rotās. Labibu ahsenju tirgotaji peepரா mas kuzas pehdejs denās tita peepრაstas daubš mas wairal. Jitas labības fugas tita masal eewehrotas. Linsehlās tita peepრაstas par magstenti augstalam jenam. Ta twaitoneem ta ari buru lugeem tagad žehš gar kolu ragu pilnigi swabās no lawelceem. — Kas us wispahreju pahsaules labības tirdneehbas stahwolti atteeas, tad tas garbene. Zenas naw tapuschas stingratas, bet drihsal slahabas, lai gan labības stahwolti famehra naw zaurami par leeleem, tee pehž dawlam sinam pat mafati neta agral. Bet to tas wiss dawš lihds. Imreem peeh wehrtibas augstums atkarigis neepen no prechju dawljuma, bet jo fewischki no peepრაstumeem un peepრაstajā spehjas malfat. Dawš Walar-Ciropa neshchamti nopietē peeteetochi dawš rubsu un hweeschmailes, eh daudš slihtalo kuzurasa (kuru hweeschu, maira) mairi — un maira raseha pagajuhšā gabā bija reti teizama. Ari žeribas u apmeerinoschu, ja, labu taha gabā plauju netau jenam pazetes waj wimešaj tapt stingratam. Seemel-Amerikas Sawaenotam Walsis jeme mairi gan pehž wispahrejam sinam atrodotees pahslitā stahwolti, bet u schim sinam daudš palāistees newar, tomehr til dawš gan nostahschams, ta sinams labības stahwoltis schimdrishcham wisa lads neuhš. Pehz Thomana aprehšina semaj apfotit apmechram 80 proz. un pilnē plaujas. Anglijā labības lauti tagad stahw teizami. Sahle labi atihstijuseš, labiba aug labi, fewischki agri sehtee mehshi un awlas teizami. Anglijā labiba aphehta. Franzijas semelēs gan usnahja falnas bet tos neta dawš netaiteja; ta ta labības lauti Franzijā wispahra labā stahwolti. Belgija un Holandija bija falnas, bet ir tur laul stahw labi. Spanija un Portugalijs pahral teelš laurums stipri taiseš labības lauleem u. t. t. Pehdeja laika gan usnahzīs leetas, bet jahshabotees waj tas wairs, eespehshot no saufuma žehlusjos helbi atshwert. Luntija fagaidama pahwaja plauja. Itālija laulu stahwoltis apmeerinoschu. Austro-Ungarija gan falnas lautejuschas lauleem, bet tomehr lauli wispahri, atrodotees labā stahwolti. Tad pah falams par Rumantiju. Ciropesch-strewhija, ta finanschu ministrija sio, ejot dibinatas žeribas us labu plauju, ja til ne-estahschotes sanjums. Kreemijas wibeena un deewidies semas labiba esot lads, teemeloš tas atihstiba esot tihse aistaweta zaur garo leentu. No Wihlimes un Kurjemes wairateem apgabateem mums sio par apmeerinoschu semas labības stahwolti. Riga laulš shwechē bija loti sliht, walar usnahja stipes pehrtōs ar leetu. — Labības zenas Riga schim brishcham schahdas:

Pahrtikas zenas Riga:	
Smešt, mahzina	27—34
Galda sinees, mahzj.	34—40
Buldas gala, pōdā	220
Wehschā gala, mahzj.	8—12
Schahweta aitas gala, mahzina	8—10
Swaiga aitas gala, mahzina	8—12
Zela gala, mahzina	6—20
Schahwets schahin, m.	13—16
Schahw. spehs, mahzj.	15—18
Breeschu gala, mahzj.	—
Wiskas, gabalā	60—80
Pihles, gabalā	—
Sohs, gabalā	150—280
Kaluhni, gabalā	270—370
Jebes, pades	—
Weni, pahra	—
Kartupeh, puhra	100—120
Salds peens, stōpā	7—8
Bess, peens, stōpā	10
Kupinat peens, stōpā	10
Salds trehjums, stōpā	20—26
Salds trehjums, stōpā	40—50
Dlas, schola	80
Sihpoli, stōpā	6—7
Restli, stōpā	10
Wibus, schuhnās waj tezinās, mahzina	35—40
Meschu purcaini, stōpā	7—10
Siri, stōpā	7—13
Kalsti žigerini, stōpā	5—6
Kur. hweechu bideleeri	—
mihi, mahzina	3
Pluhines, schahetas, m.	15—20
Wiboli, garisja	—
Dehewenu ogas, stōpā	6—7
Schne, wōdina	8—12
Sahposti, galwina	—
Slahbi lahposti, stōpā	7—9
Esā, schahwets, mahzj.	9
Swaigas renes, tahla	25—30
Schahwetas renes, 100	15—20
Sutini, tahla	60—80
„Bretlini“, tahla	7—8
Wibdas (Wolgas u. t. t.) mahzj.	—
Sandati, plauschi, karpis (Wolgas u. t. t.) mry.	—
Wibdasas (weetejās) mry.	10—15

Kuduš us 120 mahziniu pamata malfā 56 tap. pūdā. Tendeje: rahna.

Kweeschki (pubri) malfā 67—82 tap. pūdā.

Kweeschki malfā 54—62 tap. pūdā. Tendeje: stingrata.

Aufas. Labās gahschās aufas malfā 63—67 tap. pūdā; kuzemes aufas malfā 57—62 tap. pūdā; Kurstas, Kurlowas, Zekas-Simnas, Delas, Kijewas un Zarijinas aufas malfā 58—61 tap. pūdā. Melnaušas (15 proz.) malfā 56 tap. pūdā. Tendeje: rahna.

Linsehlās. 7 mehri Leishu sehllu malfā 109 tap.; 7 mehri Kreemu sehllu malfā 109—110 tap.; 7 mehri Stepu sehllu malfā 111—112 tap.; 6 mehri sehllu malfā 93—94 tap. Tendeje: rahna.

Grifi us 100 mahzj. pamata malfā 68 tap. pūdā. Tendeje: kuja.

Siri malfā 59—66 tap. pūdā.

Sauls pū (saulgreeschu) sehllās malfā 60—62 tap. pūdā.

Kanepes malfā 108—109 tap. pūdā.

Alijas. Rujās lujās malfā 51—54 tap. pūdā; widojas lujās malfā 48—50 tap. pūdā un smaltās lujās malfā 47—48 tap. pūdā. Tendeje: rahna.

